

VASILE D. ȚĂRA

GHEORGHE IVĂNESCU
(1912 – 1987)
– OMUL ȘI OPERA –

„G. Ivănescu este, incontestabil, unul dintre marii noștri lingviști, și nu numai în comparație cu cei de astăzi. Pe aceștia îi întrece prin marea sa erudiție, care îl apropie de Hasdeu și de Philippide. Cu cel dintâi seamănă și prin bogăția și varietatea problemelor lingvistice care îl preocupă. Nu există aproape nici o ramură a lingvisticii care să nu-l fi atras și să nu-l fi determinat să abordeze una sau alta dintre problemele supuse discuției. La aceste calități, rare, în general, aș adăuga una, și mai rară, poate, și anume: originalitatea ideilor, care, câteodată, surprinde și chiar derutează, dar nu trebuie să uităm că știința, în general, progresează tocmai prin noutatea punctelor de vedere ale slujitorilor ei.”¹

1. Repere biografice²

Profesorul G. Ivănescu s-a născut la 20 octombrie (stil vechi) / 2 noiembrie (stil nou) 1912, în comuna Vutcani din jud. Vaslui (fost Fălciu), fiind primul dintre cei cinci copii ai soților Petru și Agripina Ivănescu. Tatăl său a fost, succesiv, grefier la Judecătoria din Vutcani, notar al comunei Vutcani, impiegat și ajutor de grefier la Tribunalul Tutova (Bârlad), iar mama sa a fost casnică.

¹ Iorgu Iordan, *G. Ivănescu la 70 de ani*, în AUI, XXVIII-XXIX (1982-1983), p.1; vezi și vol. *Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor și colaboratorilor*, Iași, 1983, p. 29.

² Surse: manuscrisele autograf ale profesorului G. Ivănescu: *Fișa personală*, 23 sept. 1961, 8 p.; *Autobiografie*, 26 sept. 1961, 10 p., păstrate în arhiva Universității de Vest din Timișoara, și Carmen-Gabriela Pamfil - Luminița Botoșineanu, *G. Ivănescu – Repere biografice*, în AUT, L (2012), p. 13-22.

Studiile le-a urmat la Vutcani (școala primară, între 1919 și 1923), la Bârlad, unde s-a mutat, împreună cu familia, în 1923 (Liceul de Băieți „Gheorghe Roșca-Codreanu”, între 1923 și 1930), la Iași (Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Iași, secțiile Limba și literatura română și Filologie clasică, în perioada 1930-1933), la Paris (École Pratique des Hautes Études, în anul universitar 1934-1935) și la Roma (Școala Română din Roma, în perioada 1935- 1937).

A fost un elev și student strălucit. Încă din liceu a avut parte de profesori eminenți, pe care i-a admirat și i-a urmat în cariera științifică și academică. La Bârlad, a fost elevul istoricului Petru Constantinescu-Iași și al latinistului Gh. D. Neșțian, iar ca student la Iași, a urmat cursurile ținute de A. Philippide, I. Bărbulescu, G. Pascu, G. Ibrăileanu, O. Botez, Cezar Papacostea, Iorgu Iordan ș.a., care l-au remarcat și l-au apreciat în mod deosebit. La Paris a frecventat, la École Pratique des Hautes Études, cursurile lui Joseph Vendryes și Mario Roques, iar la Sorbona și la Collège de France i-a audiat pe F. Brunot, Ch. Bruneau, J. Bédier ș.a. La Roma, „a urmat cursurile de filologie romanică predate de Giulio Bertoni, cursul de lingvistică indo-europeană predat de A. Pagliaro și cursul de limba sanscrită ținut de C. Formichi.”³

În 1933, obține licența în Filozofie și Litere, secția Filologie modernă, cu calificativul *magna cum laude*, iar în anul 1945, pe cel de doctor în științe filologice, cu teza *Problemele capitale ale vechii române literare*⁴, elaborată sub conducerea lui Iorgu Iordan, lucrare fundamentală pentru cercetările de istorie a limbii române culte.

³ Carmen-Gabriela Pamfil și Luminița Botoșineanu, *lucr. cit.*, p. 17. Cu privire la formarea profesională a profesorului G. Ivănescu, vezi, mai pe larg, *ibidem*, p. 13-17.

⁴ Lucrarea a fost publicată în „Buletinul Institutului de Filologie Română A. Philippide” din Iași, vol. XI-XII (1944-1945) [1948], p. 1-412 și republicată în anul 2012: Gheorghe Ivănescu, *Problemele capitale ale vechii române literare*, Ediția a II-a revăzută. Îngrijirea textului, bibliografie, indici și notă asupra ediției de Eugen Munteanu și Lucia-Gabriela Munteanu. Postfață de Eugen Munteanu, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași. Tirajele celor două ediții nu au fost difuzate.

Datorită condițiilor politice din perioada proletcultisă, titlul de *doctor* i-a fost recunoscut abia în 1961, când i s-a acordat și cel de *doctor docent*. În 1965, a fost ales membru corespondent al Academiei Române.

Carierea universitară și-a început-o la 15 iunie 1935 când, la recomandarea lui Iorgu Iordan, a fost numit asistent la Catedra de filologie română de la Facultatea de Filozofie și Litere din Iași⁵. În această calitate, pe care a avut-o până în 13 dec. 1948, la seminarie interpreta, cu studenții, texte românești vechi și dialectale și aborda unele probleme de lingvistică generală, îndeosebi direcțiile noi de cercetare din domeniul lingvisticii. În perioada 1942-1944, când Universitatea din Iași s-a aflat în refugiu, a predat limba italiană la Seminarul Pedagogic din Iași, iar între 1945 și 1948, l-a suplinit pe Iorgu Iordan la cursurile pe care acesta le ținuase la Catedra de limba română și dialectele ei înainte de a fi numit ambasador al României la Moscova.

La 13 dec. 1948, a fost numit profesor universitar la Catedra de limba română și dialectele ei, unde a predat cursuri de istorie a limbii române, de istorie a vechii române literare și de sintaxă până la 15 sept. 1952, când a fost exclus din învățământ, pentru „vina” de a fi criticat doctrina lingvistului sovietic N. I. Marr și a adeptilor săi cu privire la studiul și la funcția socială a limbilor.⁶

A fost reintegrat în învățământul universitar la 11 februarie 1962, când acad. Ilie Murgulescu, pe atunci ministru al învățământului, îndemnat de Iorgu Iordan, l-a numit profesor și șef de catedră la Facultatea de Filologie a Universității din Timișoara. Aici a funcționat până la 15 aprilie 1969, predând cursuri de lingvistică

⁵ După absolvirea studiilor, în 1933, a funcționat un an ca secretar al Comisiei căminelor și cantinelor de pe lângă Universitatea din Iași și ca bibliotecar la Biblioteca Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, la Biblioteca Seminarului de limba română și la Biblioteca de Filologie romanică de la Facultatea de Filozofie și Litere din Iași (cf. Carmen-Gabriela Pamfil – Luminița Botoșineanu, *lucr. cit.*, p. 18).

⁶ Cu privire la această măsură nedreaptă, susținută de o seamă de detractori ai profesorului G. Ivănescu din Universitatea ieșeană, vezi Vasile Frățilă, „*Iașul l-a pierdut, dar l-a câștigat țara*”, în ALIL, t. LIII (2013), p. 123-135.

romanică și generală și contribuind decisiv la crearea unei școli lingvistice timișorene⁷.

Din februarie 1970 până în martie 1971, aflându-se la Craiova, unde fusese numit director al Centrului de Istorie, Filologie și Etnografie de la Filiala Academiei, a ținut cursuri de indo-europenistică, de lingvistică generală și de lexicologie românească la Facultatea de Filologie a Universității craiovene.

Prin strădania fostului sau elev, profesorul Vasile Arvinte, pe atunci decan al Facultății de Filologie din Iași, la 1 aprilie 1971 profesorul G. Ivănescu a revinit la Universitatea „Al. I. Cuza”, unde a ținut, până la capătul vieții, cursuri de lingvistică indo-europeană, de lingvistică generală și românească.

Ca profesor, G. Ivănescu a fost o personalitate distinctă a învățământului universitar românesc. Cursurile sale, expuse într-un limbaj accesibil studenților, erau impresionante prin informația științifică adunată dintr-o bibliografie imensă, prin comentariile și ideile personale privitoare la problemele discutabile sau mai puțin ori deloc cercetate, prin parantezele, uneori anecdotice, dar întotdeauna corecte și respectuoase, referitoare la ideile, viața sau comportamentul autorilor citați și, desigur, prin acribia exemplară a întocmirii și prezentării fiecărei prelegeri în parte. Atent și întotdeauna amabil cu studenții, era foarte interesat de cei mai buni, care manifestau înclinație pentru cercetarea științifică, cu deosebire în domeniul lingvisticii. Pe aceștia îi îndruma personal și îi îndemna să participe la evenimentele științifice locale sau naționale, iar la absolvirea studiilor, pe cei mai buni îi recomanda pentru încadrare în instituții de cercetare sau de învățământ superior.

Între 1 ianuarie 1949 și 3 ianuarie 1956, G. Ivănescu a funcționat și ca cercetător științific la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași, pe care l-a condus un timp în calitate de director. Până la 15 septembrie 1952, când și-a pierdut catedra universitară prin decizia abuzivă a conducerii Universității din Iași, a îndeplinit simultan atât funcția de profesor universitar, cât și pe cea

⁷ Cf. Vasile D. Țăra, *G. Ivănescu, întemeietor de școală lingvistică la Timișoara*, în AUT, L (2012), p. 55-64.

de cercetător științific principal, iar după aceea, până la 3 ian. 1956, când a fost transferat la București, fiind numit secretar științific al Comisiei pentru studiul formării limbii și poporului român a Academiei R.P.R., a fost doar cercetător științific la Institutul ieșean.

Din inițiativa sa, la Timișoara a fost înființat, în 1963, Sectorulul de lingvistică al Bazei de Cercetări Științifice Timișoara a Academiei Române, pe care l-a condus până în 1969. Aici au fost angajați, la propunerea sa, cei mai buni absolvenți ai Facultății de Filologie de la Universitatea timișoreană. Din prima serie au făcut parte Sergiu Drincu, Maria Purdela-Sitaru, Crișu Dascălu, Doina Bogdan-Dascălu, Olimpia Șerban-Berca, Eugen Berca-Dorcescu, Rodica Suflețel ș. a., care s-au afirmat apoi ca personalități bine-cunoscute ale lingvisticii și culturii românești. Prin contribuția lor, Sectorul de Lingvistică a devenit Institutul de Studii Socio-Umane „Titu Maiorescu”, numit în prezent Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu” de la Filiala din Timișoara a Academiei Române.

Fiind o persoană fără ambiții și aptitudini manageriale, profesorul G. Ivănescu s-a implicat numai în activități extraștiințifice care îi permiteau să-și valorifice cunoștințele de specialitate și autoritatea profesională în procesul de formare academică a celor pe care îi conducea. Atât ca șef de catedră la Facultatea de Filologie din Iași, în perioada 1948 - 1950, și la cea din Timișoara, între anii 1962 și 1969, cât și ca director al institutelor de cercetare științifică din Iași, Timișoara și Craiova s-a ocupat îndeaproape și exclusiv de formarea celor din subordine ca lingviști și oameni de știință cu un larg orizont informațional. De aceea, în ședințele pe care le organiza lunar cu aceștia se discutau numai subiecte de interes științific, niciodată probleme administrative. Celor mai tineri le îndruma, le facilita, împrumutându-le cărți din biblioteca personală, și le controla lecturile de specialitate, le citea lucrările pe care aceștia le pregăteau pentru publicare sau pentru a fi comunicate la manifestările științifice naționale sau internaționale la care îi îndema, cu insistență, să participe.

După 1963, când a primit dreptul de a conduce doctoranzi la disciplinele *lingvistică generală* și *lingvistică românească*, a îndrumat peste 20 de teze, dintre care 13 au fost elaborate de

timișoreni: Ștefan Munteanu, Vasile Șerban, Vasile Frățilă, Ivan Evseev, Vasile Țâra, Ileana Oancea, Ion Muțiu, Ionel Stan, Dumitru Crașoveanu, Domnica Gheorghiu, Dorina Dincă, Silvia Rogobete, Maria Purdela-Sitaru.

A înființat și a condus trei reviste științifice: „Analele Universității din Timișoara”. Seria Științe filologice, vol. I (1963) – vol. VI (1968); „Philologica”, I (1970) – II (1971) și ”Historica”, I (1970) – II (1971), ultimele două la Craiova. A făcut parte și din colegiile de redacție ale revistelor „Buletinul Institutului de Filologie Română *Alexandru Philippide*”, Iași (1945-1948) și „Studia et Acta orientalia” (nr. I, 1957, nr. II, 1960).

După 1962, când a fost reîncadrat în învățământul universitar, profesorul G. Ivănescu s-a implicat și în alte forme și organisme academice de susținere, de îndrumare și de realizare a cercetării științifice. Astfel, între 1963 și 1987, a fost vicepreședinte al Societății Române de Lingvistică Romanică; din anul 1970 a fost președinte al Subcomisiei de cultivare a limbii. Secția istorie și critică literară de pe lângă Academie; din 1971, a condus Cercul de antropologie și etnografie de pe lângă Filiala din Iași a Academiei Române; în 1971, a înființat și a condus Cercul de lingvistică generală al cadrelor didactice și Cercul de lingvistică generală al studenților de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași. A fost și membru al unor foruri științifice românești și străine: Societatea de Studii Clasice din România, Societatea de Lingvistică și Filologie Romanică din Strasbourg și Asociația Fonetică Internațională de la Bonn.⁸

Pentru cei care l-au cunoscut îndeaproape, profesorul G. Ivănescu a fost modelul de om devotat până la sacrificiu cercetării științifice și profesiei sale. Profund moral, generos și modest, era conștient de valoarea sa ca savant cu ample și foarte solide cunoștințe și competențe în variate domenii ale științelor umaniste. Detesta vanitatea, lenea, răutatea și incompetența, defecte umane pe care nu se sfia să le combată, uneori vehement.

⁸ Vezi Carmen-Gabriela Pamfil – Luminița Botoșineanu, *lucr. cit.*, p. 21.

Dedicat aproape exclusiv muncii sale, profesorul G. Ivănescu n-a avut ragaz pentru o viață de familie în deplinul înțeles al cuvântului. S-a căsătorit în 1950, cu Rodica Ciocan, conferențiar la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, împreună cu care a avut o fiică: Irena-Eudocia, născută în anul 1951. În anul 1952, odată cu soțul ei, Rodica Ciocan-Ivănescu a fost exclusă din Universitate pentru inimaginabila „vină” că „s-a căsătorit fără a cere permisiunea organizației P.M.R. și că a lipsit de la ședințe în perioada iulie – decembrie 1951, când de fapt avusese concediu de maternitate”⁹. În 1981, soții Ivănescu au divorțat.

2. Opera științifică

Omul de știință G. Ivănescu a întrunit cu prisosință calitățile cerute creatorilor din acest domeniu de activitate umană. Dotat cu o capacitate intelectuală și de creație excepționale, cu o memorie prodigioasă, cu o pasiune și cu o curiozitate științifică ieșite din comun, precum și cu o imensă putere de muncă, Domnia Sa și-a dedicat întreaga viață cercetărilor din sfera științelor umaniste. Cunoștințele, preocupările și contribuțiile sale în domenii ca „teoria limbii, lingvistica generală, istoria lingvisticii, însoțite îndeaproape de filozofie și de logică, apoi lingvistica indo-europeană, romanistica, germanistica, slavistica, istoria limbii române, inclusiv a celei literare, dialectologia, fără a ocoli retorica și stilistica, istoria literară și estetica, istoria universală și istoriile particulare”¹⁰ îl recomandă a fi un erudit în cel mai larg și profund înțeles al termenului. După cum afirmă, cu deplină îndreptățire, Crișu Dascălu, „oricine citește fie și numai o pagină scrisă de profesor și care se încadrează, formal, într-unul dintre domeniile pomenite mai înainte va constata, cu plăcută surprindere, că în ea forfotesc cunoștințe din multe alte domenii, însă în așa fel asamblate, încât impresia este aceea că locul lor era dintotdeauna acolo”¹¹.

⁹ G. Ivănescu, *Autobiografie*, 26 sept. 1961, p.5 (ms.)

¹⁰ Crișu Dascălu, *Ultimul erudit*, în AUT, L (2012), p. 49.

¹¹ *Ibidem*, p. 49.

Opera sa, editată sau păstrată încă în manuscris, îl recomandă ca pe unul dintre savanții de geniu ai științelor umaniste românești și universale¹².

**BIBLIOGRAFIA LUCRĂRILOR PROFESORULUI
G. IVĂNESCU, EDITATE ÎN PERIOADA
1934 – 2012¹³**

**I. CĂRȚI, ARTICOLE (IN EXTENSO ȘI ÎN REZUMAT),
NOTE ȘI RECENZII**

a. Lingvistică

1934

1. *Note lingvistice: clădăr, clădăr, clădăr; țuhâl; mînînc, lumînă; rugînă, Aliștăr; Stúrza, Șéndrea, Vlădnic; Răbîia*, în BIFR, I (1934), p. 161-168. Despre **Răbîia**, și la p. 239-240.

2. Al. Rosetti, *Curs de fonetică generală*, [rec.], în BIFR, I (1934), p. 187-198.

1935

3. *Din fonetica evolutivă a limbii române (Cu cîteva discuții de fonetică generală)*, în BIFR, II (1935), p. 128-161.

4. E. Petrovici, *De la nasalité en roumain*, [rec.], în BIFR, II (1935), p. 250-257.

¹² În continuare, vom reproduce *Bibliografia lucrărilor profesorului G. Ivănescu, editate în perioada 1934-2012*, alcătuită și publicată în AUT, L (2012), p. 23-47 de Adina Chirilă și Vasile D. Țâra, pe care am completat-o cu studiile referitoare la G. Ivănescu apărute ulterior în ALIL, t. LIII (2013) și în AUT, L (2012).

¹³ Pentru întocmirea acestei *Bibliografii*, am utilizat: G. Ivănescu, *Lucrări publicate*, Iași, 1977, id., *Lucrări științifice*, Iași, 1982, *Lucrări științifice ale profesorului Gheorghe Ivănescu*, în *Omagiu G. Ivănescu*, p.292-327, *Bibliografia românească de lingvistică*, publicată în revista „Limba română”, începând din anul 1959, precum și alte surse bibliografice și documente referitoare la opera științifică a savantului ieșean. Toate comentariile sau explicațiile așezate între paranteze drepte aparțin lui G. Ivănescu. Am respectat ortografia autorului, conform normelor literare din perioada apariției lucrărilor acestuia.

1936

5. *Cu prilejul cărții lui Emil Petrovici, De la nasalité en roumain*, în BIFR, III (1936), p. 137-146.
6. *Despre h a fon și h fonon*, în BIFR, III (1936), p. 152-157.
7. *Diftongul i□e în limba română*, în BIFR, III (1936), p. 146-151.

1937

8. *ča, če, či, ĝa, ĝi > tea, te, ti, dzea, dze, dzi în macedoromână și aromână*, în BIFR (1937), p. 211-220; și în extras.
9. *Stări și schimbări fonetice în legătură cu vocala implicită*, în BIFR, IV (1937), p. 204-2011; și în extras.
10. A. Meillet, *Linguistique historique et linguistique générale*, tome II, [rec.], în BIFR, IV (1937), p. 221-233; și în extras.

1938

11. *Constituirea unei fonetici care să nu fie fiziologie și acustică*, în BIFR, V (1938), p. 55-139; și în extras.
12. *Atlasul lingvistic român*, [rec.], în BIFR, V (1938), p. 323-331.
13. Al. Rosetti, *Istoria limbii române*, I. *Limba latină*; II. *Limbile balcanice*, [rec.], în BIFR, V (1938), p. 302-312.
14. Carlo Battisti, *Fonetica generale*, [rec.], în BIFR, V (1938), p. 264-279; și în extras, 1939.

1939

15. $\frac{1}{4} > \acute{a}$ în macedoromână, meglenoromână și istroromână, în „Arhiva”, XLVI (1939), nr. 3-4, p. 217-275; și în extras, 1940.
16. *Originea alternanței substantivale fem. sing. (-)á-, fem. pl. (-)ǎ-*, în BIFR, VI (1939), p. 97-113 și 313-314; și în extras, 1940.
17. N. Trubetzkoy, *Grundzüge der Phonologie*, [rec.], în BIFR, VI (1939), p. 250-257.

1940

18. *Alexandru Philippide*, în „Însemnări ieșene”, V (1940), nr. 7, iulie, p. 154-157, sub titlul general *Dezvelirea busturilor lui A. Philippide și G. Ibrăileanu. Cuvântările d-lor Iorgu Iordan, Octav Botez, Gheorghe Ivănescu și Gheorghe Ivașcu*; și în extras.

19. L. Gáldi, *Les mots d'origine néogrecque à l'époque des phanariotes*, [rec.], în „Însemnări ieșene”, V (1940), nr. 6, iunie, p. 540-550; și în extras.

20. Sextil Pușcariu, *Limba română, I. Privire generală*, [rec.], în „Însemnări ieșene”, V (1940), nr. 11, septembrie, (nedifuzat), p. 289-300; și în extras.

21. N. Șerban, *Racine en roumaine*, [rec.], în „Revista critică”, XIV (1940), nr. 4, p. 248-251.

22. E. Seidel, *Zu den Funktionen der Vergangenheitstempora im Rumänischen*, [rec.], în „Însemnări ieșene”, V (1940), nr. 7, p. 128-138; și în extras.

1941

23. **č, ģ + □a, e, i > ț, dz** în macedoromână și meglenoromână, în BIFR, VII-VIII (1940-1941), p. 328-335.

24. *Destinul românesc*, în „Cetatea Moldovei”, II (1941), nr. 5, p. 99-106.

25. *Discuțiile asupra unei fonetici nefiziologice și neacustice*, în BIFR, VII-VIII (1940-1941), p. 309-326.

26. *Noțiunea de română primitivă (Urrumänisch)*, în BIFR, VII-VIII (1940-1941), p. 165-188; și în extras, 1941.

1942

27. *Colonii meglenoromâne în sudul Transilvaniei, Oltenia și Muntenia. Graiul românilor din imperiul româno-bulgar*, în BIFR, IX (1942), p. 175-179; și în extras, 1943.

28. *Originea firșeroților*, în BIFR, IX (1942), p. 175-179.

29. N. Iorga, *Revelații toponimice pentru istoria neștiută a românilor, I. Teleormanul*, [rec.], în BIFR, IX (1942), p. 212-216.

1943

30. *Despre schimbările fonetice italiene de tipul -ct- > -tt- și -gd- > -dd-*, în „Italica”, II (1943), p. 114-136; și în extras.

31. *Planul unei lecții de limbă italiană la clasa a VII-a* (Ariosto, *Orlando furioso*, c. I, s. 13-17), în „Cercetări pedagogice”, I (1943), Iași, p. 303-313.

1946

32. *Repartiția geografică a neamurilor slave în patria lor primitivă*, în „Studii și cercetări istorice”, XIX (1946), p. 18-25.

33. Al. Rosetti, *Istoria limbii române, IV, Româna comună*, [rec.], în BIFR, X (1943, apărut în 1946), p. 192-209.

34. Cronică: *Pericle Papahagi*, în BIFR, X (1943, apărut în 1946), p.228-229.

35. Cronică: *De la Administrația „Buletinului”*, în BIFR, X (1943, apărut în 1946), p. 229-230.

1947

36. *Originea românilor*, [curs predat în anul universitar 1945-1946, litografiat parțial], Iași, 1947, 276 p. Editor: Petre Lazăr.

37. *Publicațiile anului 1946: Lingvistica*, în „Ethos”, 1947, nr. 1-2, p. 175-178.

1948

38. *Curs de sintaxa limbii române* [predat în anul universitar 1947-1948, litografiat], Iași, 1948, 184 p. Editat de Valeria Osoianu. [Cursul a continuat și în anul 1948-1949.]

39. *Problemele capitale ale vechii române literare*, în BIFR, XI-XII (1944-1945, apărut în 1948), p. 1-412, 540; și în extras, Iași, 1948.

40. *Observații la articolul precedent* [I.D. Țicăloiu, *Însemnări asupra ortografiei lui s și a lui z*], în BIFR, XI-XII (1944-1945, apărut în 1948), p. 422-424.

41. Iorgu Iordan, *Limba română actuală. O gramatică a „greșelilor”*, [rec.], în BIFR, XI-XII (1944-1945, apărut în 1948), p. 507-519.

42. W. von Wartburg, *Einführung in Problematik und Methodik der Sprachwissenschaft*, în BIFR, XI-XII (1944-1945, apărut în 1948), p. 498-516.

43. Cronică: Otto Jespersen, *Profesorul Iorgu Iordan la Academia Română*, în BIFR, XI-XII (1944-1945, apărut în 1948), p. 535-539.

44. Cronică: *De la Administrația „Buletinului”*, în BIFR, XI-XII (1944-1945, apărut în 1948), p. 539-540.

1949

45. Răspunsurile la patru din cele nouă probleme discutate la cel de-al șaselea Congres Internațional al Lingviștilor, Paris, iulie, 1948, în *Actes du sixième Congrès international des linguistes*, Paris, 1949, p. 167-175, 237-239, 283-285, 353-356.

1950

46. *Istoria limbii române în lumina materialismului dialectic*, în BIFR, XIII-XIV (1946-1947, apărut în 1950, nedifuzat), p. 403-448; și în extras, Iași, 1950.

47. Vladimir Georgiev, *Vorgriechische Sprachwissenschaft*, [rec.], în BIFR, XIII-XIV (1946-1947, apărut în 1950, nedifuzat), p. 487-493.

48. I.I. Meščaninov, *Obščee jazykoznanie*, [rec.], în BIFR, XI-II-XIV (1946-1947, apărut în 1950, nedifuzat), p. 449-456; și în extras.

49. V.K. Nikolski, N.F. Jakovlev, *De ce vorbesc oamenii limbi diferite*, [rec.], în BIFR, XIII-XIV (1946-1947, apărut în 1950, nedifuzat), p. 481-487.

50. Th. Simenschy, *Limba hitită și rolul ei în gramatica comparată*, [rec.], în BIFR, XIII-XIV (1946-1947, apărut în 1950, nedifuzat), p. 493-502.

51. Cronică: *De la redacția „Buletinului”*, în BIFR, XIII-XIV (1946-1947, apărut în 1950, nedifuzat), p. 502-505.

1951

52. *Influențe slave și bizantine în folclorul românesc și în limba românească*. Conferință ținută la 15 decembrie 1951 la Institutul de Istorie Literară și Folclor din București; rezumat în „Studii și cercetări de istorie literară și folclor”, II (1953); și în extras.

1953

53. *Un poet român necunoscut, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, în „Iașul nou”, 1953, nr. 3-4, p. 219-232; și în extras.

1955

54. *Despre delimitarea fondului lexical principal*, în SC Șt, Seria III: *Științe sociale*, VI (1955), nr. 3-4, p. 183-207.

55. *Iașul de ieri, de azi și de mâine*, în „Iașul literar”, 1955, nr. 1, p. 63-77.

56. *Îndrumări în cercetarea morfologiei limbii literare românești din secolul al XIX-lea*, în LR, IV (1955), nr. 1, p. 19-39.

1956

57. *Fonetica și morfologia neologismelor române de origine latină și romanică*, în SC Șt, Seria III: *Științe sociale, Filologie*, VII (1956), fasc. 2, p. 1-24 [în colaborare cu Liviu Leonte].

58. *Formarea terminologiei filozofice românești moderne*, în *Contribuții la istoria limbii române literare în secolul al XIX-lea*, I, București, 1956, p. 171-204.

59. *Limba poetică românească*, în LL, II (1956), p. 197-224.

60. *Problemele fundamentale ale limbii literare românești*, în „Iașul literar”, 1956, nr. 1, p. 73-79.

61. *Teorii eronate cu privire la limba literară românească*, în „Iașul literar”, 1956, nr. 10, p. 86-104.

1957

62. *Le rôle de Japhétites dans la formation des peuples et des cultures antiques*, în SAO, I (1957), p. 199-231.

63. *Le temps, l'aspect et la durée de l'action dans les langues indo-européennes*, în *Mélanges linguistique publiées à l'occasion du VIII-e Congrès international des linguistes à Oslo, du 5 au 9 août 1957*, București, 1957, p. 23-61.

64. *Note etimologice. Istoria socială în serviciul etimologiei române*, în SCL, VIII (1957), nr. 4, p. 509-517.

65. *Soarta neutrului latin clasic în latina populară și în limbile romanice*, în SCL, VIII (1957), nr. 3, p. 299-313.

66. *Teoriile lui L.P. Iakubinski despre slava primitivă și rusa veche*, în SCL, VIII (1957), nr. 2, p. 193-206.

1958

67. *Din sintaxa propozițiilor exclamative*, în *Omagiu lui Iorgu Iordan*, cu prilejul împlinirii a 70 de ani, București, 1958, p. 449-452; și în extras.

68. *Les plus anciennes influences de la romanité balkanique sur les slaves : lună 'lune', lunátik 'sommnambule' etc.*, în „*Romano-slavica*”, I (1958), p. 44-51; și în extras.

69. *Nașterea sufixului francez -age*, în „*Revista de filologie romanică și germanică*”, II (1958), nr. 1, p. 49-71.

70. *Origine pré-indo-européenne des noms du Danube*, în *Contributions onomastiques, publiées à l'occasion du VI-e Congrès international des sciences onomastiques à Munich du 24 au 28 août 1958*, București, 1958, p. 125-139; și în extras.

71. *Ortografia și limba lui Iancu Văcărescu din Poezii alese, 1830*, în *Contribuții la istoria limbii române literare în secolul al XIX-lea*, II, București, 1958, p. 55-74.

1959

72. *Elemente maramureșene în limba tipăriturilor lui Coresi*, în SC Șt, Seria III: *Științe sociale: Filologie*, X (1959), fasc. 1-2, p. 19-31; și în extras.

73. *Les formes du nominatif et de l'accusatif pluriels des I-re et II-e déclinaison, en latin vulgaire*, în *Recueil d'études romanes publiées à l'occasion du IX-e Congrès international de linguistique*

romane à Lisbonne, du 31 mars au 3 avril 1959, București, p. 125-133; și în extras.

74. *Naissance et évolution du suffixe gallo-romaine -age*, în „Revue de linguistique”, tome IV (1959), nr. 2, p. 177-200; și în extras.

75. *Un cuvânt românesc de origine traco-dacă: dr. mînzăre, mîrzără, mr. muldzăre*, în SCL, X (1959), nr. 1, p. 105-112; și în extras [în colaborare cu G. Giuglea].

76. Intervenție la raportul lui Emil Petrovici, *Les nouveaux Atlas Linguistiques de la Romania orientale*, și la cel al lui Mirko Deanovič, *Perspectives de l'Atlas linguistique mediterrannéen*, în cadrul Colocviului Internațional de Civilizații, Literaturi și Limbi Romanice, București, septembrie, 1959; în *Actes du colloque international de civilisations, littératures et langues romanes, Bucarest, 14-27 septembre 1959*, București, [1962], p. 195-197. [Cuprinde observații asupra aspectului geografic al dacoromânei.]

1960

77. *Un élément japhétite en hittite et en tokharien*, în SAO, II, 1959-1960, p. 242-243.

78. *Un élément uralien en slave et en tokharien*, în SAO, II, 1959-1960, p. 244.

79. *Un scriitor muntean de la sfîrșitul secolului al XVIII: Ioan Cantacuzino*, în SC Șt, Seria III: *Științe sociale, Filologie*, XI (1960), p. 135-140; și în extras [în colaborare cu N. A. Ursu].

1961

80. *Dieux indo-européens empruntés aux populations pré-indo-européennes de la Méditerranée et de l'Asie antérieure*, în SAO, III, 1960 [1961], p. 117-127; și în extras.

81. *O nouă teorie despre formarea limbilor romanice și despre cauzele schimbărilor limbii*, în „Revista de filologie romanică și germanică”, V (1961), nr. 2, p. 361-373; și în extras.

1963

82. *Cuvînt înainte*, în AUT. Seria Științe filologice, I (1963), p. 9-10. [Semnat: Comitetul de redacție.]

83. *Diferențieri dialectale ale latinei populare*, [comunicare făcută la Societatea Română de Lingvistică Romanică, în ședința din 10 iunie 1963, rezumat în limba franceză], în „Buletin de la Société roumaine de linguistique romane”, Bucarest, I, 1964, p. 31-32).

84. *Ibero-caucasica, Ibero-kavkaskoe jazykoznanie (=Iberiul-kavkasiuri enatmetcniereba)*, IX-X, Tbilisi, 1958, [rec.], în SAO, IV, 1962 [1963], p. 306-307.

85. *Gramatica și logica*, I. *Structura logică a gândirii ca factor primar al structurii morfologice a limbii*, în AUT, I (1963), p. 259-267; și în extras.

86. *Originea huțulilor și a tuhoților*, în AUT, I (1963), p. 311-314; și în extras.

87. Eugenio Coseriu, *Forma y sustancia en los sonidos del lenguaje*, Montevideo, 1954, 76 p., [rec.], în AUT, I (1963), p. 331-334; și în extras.

88. Ion Coteanu, *Elemente de dialectologie a limbii române*, București, 1960, [rec.], în AUT, I (1963), 347-350.

89. D. Dečev, *Charakteristika na trakijskijat ezik, Charakteristik der thrakischen Sprache*, 2-e édition, améliorée, du texte allemand, apparue comme annexe à „Balkansko ezikoznanie”, Sofia, II (1960), p. 147-213, [rec.], în „Revue des études sud-est-européennes”, I (1963), nr. 1-2, p. 185-187.

90. J. Hubschmid, *Substratprobleme*, [rec.], în „Revista de filologie romanică și germanică”, VII (1963), nr. 2, p. 355-357.

91. Carlo Tagliavini, *Le origini delle lingue neolatine. Introduzione alla filologia romanza*, terza edizione ampliata e aggiornata, Bologna, 1959, [rec.], în AUT, I (1963), p. 343-349.

1964

92. *Cuvinte românești de origine traco-dacă*, în AUT, II (1964), p. 258-263.

93. *Gramatica și logica*, II. *Structura gândirii ca factor primar al structurii sintactice a limbii*, în *AUT*, II (1964), p. 193-219; și în extras.

94. *În legătură cu începuturile lui Eminescu*, partea a III-a, *Dicționarul de rime*, în „*Orizont*”, XV (1964), nr. 6, p. 84-85 (în colaborare cu G.F. Țepelea).

95. *Limbă și dialect în cadrul României occidentale în evul mediu*, [comunicare făcută la Societatea Română de Lingvistică Romanică, în ședința din 19 iunie 1964, rezumat în limba franceză], în „*Bulletin de la Société roumaine de linguistique romane*”, Bucarest, I, 1964, p. 47-48.

96. *Problemele limbii lui Mihai Eminescu*, în „*Orizont*”, XV (1964), nr. 5, p. 101-107.

97. *Teoria lui Vladimir Georgiev despre limba traco-dacă*, în *AUT*, II (1964), p. 255-258; și în extras.

98. V. Georgiev, *Issledovanija po sravnitel'no-istoričeskomu jazykoznaniju (rodstvennye otnošenija indoevropejskich jazykov)*, Moscova, 1958, [rec.], în *AUT*, II (1964), p. 280-282.

99. Iorgu Iordan, *Toponimie românească*, București, 1963, [rec.], în „*Revue roumaine d'histoire*”, III (1964), p. 577-580.

1965

100. *Activitatea lingvistică din R.S. România în anii de după eliberare*, în „*Progresele științei*”, I (1965), nr. 4, p. 113-116.

101. *Alexandru Philippide (1859-1933). Omul și opera*, în „*Orizont*”, XVI (1965), nr. 4, p. 52-66.

102. *Formarea cuvintelor în limba română* [comunicare făcută la Conferința Națională de Lingvistică Românească, București, 7-10 octombrie 1964], în *LR*, XIV (1965), nr. 1, p. 31-37; și în extras.

103. *La formation des langues romanes occidentales*, [comunicare făcută la cel de-al XI-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică, Madrid, 1-9 septembrie, 1965 (citită în ședință de I. Coteanu); rezumat în limba franceză], în *El XI Congreso internacional de lingüística y filología románicas*, Madrid, 1965, p. 60-62. Articolul a apărut integral în *Actele Congresului* (vezi anul 1968).

104. *Nume și verb*, în *Omagiu lui Alexandru Rosetti la 70 de ani*, București, 1965, p. 421-426; și în extras.

105. *Problèmes concernant la formation des mots en roumain*, în „Revue roumaine de linguistique”, X (1965), nr. 1-3, p. 81-89; și în extras.

106. *Realizări și perspective ale lingvisticii în Timișoara*, în „Drapelul roșu”, XXII (1965), nr. 6464, 17 oct., p. 2.

107. *Un hidronimic românesc de origine dacică: Năruja*, în AUT, III (1965), p. 267-271; și în extras.

108. Intervenție la comunicarea lui Al. Rosetti făcută la cel deal V-lea Congres Internațional al Slaviștilor, Sofia, 1963; vezi *Slavijanska filologija. Materialy ot V mezhdunaroden Kongres na slavistite*, tom VII, Ezikoznanie, Sofia, 1965, p. 336-337. [O versiune întrucîtva deosebită a fost tipărită din greșeală la p. 283, ca intervenție la comunicarea lui J. Ellis, *Possible Comparison of Balkan and Nord-West European Linguistic Community, with Reference to System-Reduction of Quantification*, la care G. Ivănescu nu a luat cuvîntul; vezi vol. citat, p. 279-280.]

109. Ivan Popovič, *Geschichte der serbokroatischen Sprache*, Wiesbaden, 1960, [rec.], în AUT, III (1965), p. 290-297; și în extras.

1966

110. *O limbă romanică uitată: limba africană*, [comunicare făcută la Societatea Română de Lingvistică Romanică, în ședința din 26 noiembrie 1965, rezumat în limba franceză], în „Bulletin de la Société roumaine de linguistique romane”, III, 1966, p. 16-18).

111. *Probleme actuale ale lingvisticii române*, în „Cronica”, I (1966), nr. 37, p. 1, 10; și nr. 38, p. 9.

112. *Son et phonème*, [comunicare făcută la Colocviul Internațional de Fonologie din București, 20-23 septembrie 1965], în *Cahiers de linguistique théorique et appliquée*, III (1966), p. 75-79.

113. *Un aspect eronat al structuralismului lingvistic*, în „Orizont”, XVII (1966), nr. 1, p. 59-62.

114. Giacomo Devoto, *Origini indoeuropee*, Sansoni, Firenze, 1962, [rec.], în AUT, IV (1966), p. 290-293; și în extras.

1967

115. *Concepția despre artă și frumos a lui Lucian Blaga*, I, în „Orizont”, XVIII (1967), nr. 12, p. 8-14.

116. *La formation du panthéon védique*, în SAO, V-VI (1967), p. 77-91; și în extras.

117. *Les lois fondamentales de l'évolution linguistique* [rezumat], în X-e Congrès international des linguistes, Xth International Congress of Linguistics, *Résumés des communications, Abstracts of Papers*, Bucarest, 28 août – 2 septembre 1967, Bucharest, August 28 – September 2, 1967, p. 157.

118. *O influență slavă sau bizantină în folclorul românesc și în limba românească*, în *Folclor literar*, Timișoara, 1967, p. 12-23.

119. *Une grammaire française de la première moitié du XIX-e siècle : Grammaire des grammaires, ou analyse raisonnée des meilleurs traités sur la langue française, par Ch.P. Girault-Duvivier*, [rezumatul comunicării ținute la 21 martie 1967 în cadrul Filialei din Timișoara a Societății Române de Lingvistică Romanică], în „Bulletin de la Société roumaine de linguistique romane”, IV (1967), p. 49-51.

120. *W. von Humboldt (1776-1835)*, în „Progresele științei”, III (1967), nr. 12, p. 487-488.

1968

121. *Albanais et Japhétites*, în SAO, VII, 1968, p. 273-276; și în extras.

122. *Concepția despre artă și frumos a lui Lucian Blaga*, II, în „Orizont”, XIX (1968), nr. 1, p. 26-32.

123. *Formes synthétiques et formes analytiques dans la déclinaison roumaine*, Sinaia, 25 juillet – 24 août 1968 (Université du Bucarest, Cours d'été et colloques scientifiques), 16 p.

124. *Fr. Bopp (1791-1867)*, în „Progresele științei”, IV (1968), nr. 1, p. 47-48.

125. *Giambattista Vico (1666-1744)*, în „Progresele științei”, IV (1968), nr. 5, p. 382-384.

126. *Introducere* la Mihai Costăchescu, *Cîntece populare românești*, București, 1969, 695 p. [*Folclor din Moldova*, II], p.9-34. [În colaborare cu V. Șerban.]

127. *La formation des langues romanes occidentales*, în *Actas del XI Congreso internacional de lingüística y filología románicas*, Madrid, 1965, I, Madrid, 1968, p. 303-310; și în extras.

128. *Le problème des tendances phonétique romanes*, în *Al XII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie romanică, XII-e Congrès international de linguistique et philologie romanes, Rapoarte și comunicări, Rezumate, Rapports et communications, Résumés*, București, 1968, p. 77. [Pentru comunicarea integrală, vezi anul 1970].

129. *Variations régionales de l'influence du vieux slave sur la langue roumaine*, în „Romanoslavica”, XVI (1968), p. 31-42; și în extras.

1969

130. *Étymologie de l'hydronyme roumain Jijia*, în *Disputationes ad montium vocabula aliorumque nominum significationes pertinentes*, 10. Internationaler Kongress für Namenforschung, *Abhandlungen*, II, Wien, 1969, p. 481-487; și în extras. [În colaborare cu Rodica Ciocan-Ivănescu.]

131. *Îndrumări în cercetarea morfologiei*, în *Studii de istoria limbii române literare. Secolul XIX*, I, București, 1969, p. 21-48 [retipărire, cu alt titlu, a articolului apărut în LR, IV, 1955, nr. 1, p. 19-39].

132. *Les lois fondamentales de l'évolution linguistiques*, în *Actes du X-e Congrès international des linguistes, Bucarest, 28 août – 2 septembre 1967*, I, București, 1969, p. 247-250; și în extras.

133. *Pentru o istorie a Olteniei*, în „Ramuri”, V (1969), nr. 12, p. 1.

134. *Prefață* la Gheorghe Rădulescu, Ion M. Negreanu, *Însemnări din trecutul unei tipografii și cultura olteană*, Craiova, 1969, p. 5.

135. *Intervenție la raportul lui Giacomo Devoto, Il metodo comparativo classico e le correnti linguistiche attuali*, ținut la cel de

al X-lea Congres Internațional al Lingviștilor, în *Actes du X-e Congrès international des linguistes, Bucarest, 28 août – 2 septembre 1967*, I, București, 1969, p. 144-145.

1970

136. **Închideri și deschideri ale vocalelor în primele timpuri ale limbii române**, Craiova, 1970, 122 p. [multiplicare rotaprint].

137. **Miorița. Tipologia variantelor. Geneză**, Craiova, 1970, 109 p.

138. *Cuvînt introductiv*, în „Philologica”, I (1970), p. 5-7; [retipărit, într-o formă întrucîtva deosebită, în „Historica”, I (1970), Craiova, p. 5-7].

139. *Din nou despre cuvîntul Argeș*, în „Argeș”, V (1970), nr. 6 (49), p. 18-19.

140. *Etica omului de știință*, în „Cronica”, V (1970), nr. 29 (232), p. 11 [pe marginea notei de răspuns a lui Sorin Stati din „Contemporanul”, 1970, nr. 26, p. 8].

141. *Istoria unui cuvînt [Argeș]*, în „Argeș”, V (1970), nr. 5 (48), p. 17.

142. *Le problème des tendances phonétiques romanes*, în *Actele celui de-al XII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică*, I, București, 1970, p. 409-417.

143. *Neologisme cu fonetism inacceptabil*, în „Argeș”, V (1970), nr. 7 (50), p. 19.

144. *Structuralismul și lingvistica veche*, în „Cronica”, V (1970), nr. 25 (228), p. 1 [în continuarea discuțiilor de principii cu Sorin Stati].

145. *Un erou al lingvisticii în luptă cu obtuzitatea*, în „Cronica”, V (1970), nr. 24 (227), p. 11 [pe marginea articolului lui Sorin Stati, *Fost-au lingviștii fericiți?*, din „Contemporanul”, 1970, nr. 20, p. 8].

146. *Vérité et erreur dans la recherche des dialectes proto-indo-européennes*, în „Philologica”, I (1970), p. 9-35; și în extras.

147. Intervenție la comunicarea lui André G. Handricourt, *Les doubles transphonologisations simultanées*, ținută în cadrul aceluiași

congres, în *Actele celui de-al XII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică*, I, București, 1970, p. 316.

148. *Expresia ideilor 'perfect' și 'perfecție' în limba română veche*, în „Mitropolia Olteniei”, XXII (1970), nr. 5-8, p. 823-829.

149. *Limba română are flexibilitatea mătasei și duritatea oțelului* [interviu cu Romulus Diaconescu], în „Tribuna”, XIV (1970), nr. 32, p. 11 [redă spusele autorului cu o frecvență exprimare neadecvată, adesea chiar eronată].

150. *Cronica limbii: Necesitatea de a îndruma dezvoltarea limbilor literare*, în „Argeș”, V (1970), nr. 4 (47), p. 15.

151. *Intervenție la comunicarea lui W. Flämmig, Bedeutungsstrukturen im Bereich der Temporalität und Modalität*, ținută la cel de-al X-lea Congres Internațional al Lingviștilor, în *Actes du X-e Congrès international des linguistes*, II, 1970, p. 404-405.

1971

152. *Amintiri despre G. Ibrăileanu*, în *ConvLit*, 1971, nr. 5, p. 22-29.

153. *Amintiri despre Liceul „Gheorghe Roșca-Codreanu”, din Bîrlad, din anii 1923-1930*, în *Liceul „Gheorghe Roșca-Codreanu”, Bîrlad, Debuturi și tradiții*, număr festiv, 1971, p. 16-21.

154. *D. Tomescu și specificul național*, în *Rezonanțe culturale oltene*, Craiova, 1971, p. 15-29.

155. *Les subdivisions territoriales du daco-roumain* [comunicare făcută la cel de-al XIII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică din Québec, 29 august – 5 septembrie 1971], rezumat în *Actes du XIII-e Congrès international de linguistique et philologie romane. Résumé des communications*, Québec, 1971, p. 125-126, cu titlul: *Les subdivisions territoriales du roumain*.

156. *Limba lui Alexandru Macedonski*, în *Comentarii macedonskiene*, București, 1971, p. 45-60.

157. *Limbă și cultură*, în „Cadran”, 1971, nr. 4, p. 8-9.

158. *Originea cuvintelor vechi grecești κόρος (κούρος), κόρη (κούρη)* [titlu tipărit greșit, în urma intervenției nefericite a comitetu-

lui de redacție: *Originea vechilor cuvinte grecești* etc.], în „Apulum. Arheologie, istorie, etnografie”, IX (1971), p. 293-295; și în extras.

159. *Petru Maior*, în „Progresele științei”, VII (1971), nr. 5, p. 241-244.

160. *Timbrul vocalic implicit al consoanelor*, în AUI (Serie nouă), Secțiunea III, e. Lingvistică, tomul XVII (1971), p. 77-85.

1972

161. *Cel de-al XIII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică, Québec, 29 august – 5 septembrie 1971*, în AUI, XVIII (1972), p. 143-145.

162. *Cel de al VII-lea Congres internațional de științe fonetice, Montreal, 22 august – 28 august 1971*, în „Progresele științei”, 1972, nr. 2, p. 103-104.

163. *Cercetarea elementelor de origine germanică din limba română* [titlu tipărit cu o greșeală de tipar: ... în limba română], în „Cronica”, VII (1972), nr. 38, p. 10, 13.

164. *Cuvînt înainte la Buletinul Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași, 1934-1945. Indice de materii și nume* de Dorina Mercheș, B.C.U. „M. Eminescu”, Iași, 1972.

165. *Storia delle parlate popolari e storia delle lingue litterarie*, în „Philologica”, II (1972), p. 5-25; și în extras.

166. Limba literară: *Preambul*, în ConvLit, III (1972), nr. 1, p. 10.

167. Limba literară: *Existența dialectelor literare*, în ConvLit, III (1972), nr. 2, p. 10.

168. Limba literară: *Bazele dialectale ale limbii române literare*, I, în ConvLit, III (1972), nr. 3, p. 10.

169. Limba literară: *Bazele dialectale ale limbii române literare*, II, în ConvLit, III (1972), nr. 4, p. 11.

170. Limba literară: *Stilurile limbii literare*, în ConvLit, III (1972), nr. 5, p. 11.

171. Limba literară: *Limba lui Vasile Alecsandri*, I, în ConvLit, III (1972), nr.6, p. 11.

172. Limba literară: *Limba lui Vasile Alecsandri*, II, în ConvLit, III (1972), nr.7, p. 11.

173. Limba literară: *Faza actuală a limbii române*, în ConvLit, III (1972), nr.8, p. 11.

174. Limba literară: *Terminologia lingvistică românească de după 1964*, în ConvLit, III (1972), nr. 9, p. 11.

175. Limba literară: *Principiile studierii limbajului poetic*, în ConvLit, III (1972), nr. 10, p. 11.

176. Limba literară: *Stilul lingvistic al poeziei lui Blaga*, I, în ConvLit, III (1972), nr. 11, p. 11.

177. Limba literară: *Stilul lingvistic al poeziei lui Blaga*, II, în ConvLit, III (1972), nr. 12, p. 11.

178. Limba literară: *Stilul lingvistic al poeziei lui Blaga*, III, în ConvLit, III (1972), nr. 13, p. 11.

179. Limba literară: *Stilul lingvistic al poeziei lui Blaga*, IV, în ConvLit, III (1972), nr. 15, p. 11.

180. *Limba română literară și limbajul criticii literare*, în LL, 1972, nr. 3, p. 354-357; și *Concluzii*, în *ibid.*, p. 370-372 [în cadrul dezbaterii *Limbajul criticii literare*, organizate de Academia R. S. România, 1972].

181. *Observații asupra limbii lui Mihail Eminescu*, în „Caietele Eminescu”, I (1972), p. 112-123.

182. Emil Petrovici, *Studii de dialectologie și toponimie*, București, 1970, [rec.], în AUI, XVIII (1972), p. 154-157.

1973

183. *Les éléments latins de la langue albanaise*, rezumatul comunicării ținute în ședința din 28 aprilie 1972 a Filialei Iași a Societății de Lingvistică Romanică, în „Bulletin de la Société Roumaine de Linguistique Romane”, IX (1973), p. 130-131.

184. I.I. Russu, *Elemente autohtone în limba română. Substratul comun româno-albanez*, București, 1970, [rec.], în AUI, XIX (1973), p. 171-174; și în extras.

1974

185. *Amintiri despre G. Ibrăileanu* [retipărire cu îmbunătățiri a articolului din ConvLit, 1971, nr. 5, p. 22-29], în *Amintiri despre G. Ibrăileanu*, Iași, 1974, p.150-164.

186. *La distinction entre la linguistique descriptive et la linguistique historique au XIX-e siècle*, în *Proceedings of the Eleventh International Congress of Linguists*, Bologna – Florence, 23 august – septembrie, 1972, I, Bologna, 1974, p. 145-149.

187. *Limba lui Gheorghe Lazăr* [comunicare făcută la Simpozionul „Gheorghe Lazăr”, Academia R. S. România, octombrie 1973], rezumat în „Progresele științei”, X (1974), nr. 3, p. 176-177.

188. *Limba mitropolitului Dosoftei*, în AA, CVIII (1974), nr. 24, p. 186-194.

189. *Lingvistica indoeuropeană în România* [interviu consemnat de L. Chișu], în „Opinia studentescă”, I (1974), nr. 1, p. 16.

190. *Prefață* la M. Bucă, C. Vințeler, *Dicționar de antonime*, București, 1974, p. 5-6.

191. *Rolul lui D. Cantemir la dezvoltarea terminologiei filozofice românești*, în *300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir*, Sesiunea științifică „Dimitrie Cantemir”, București, 1974, p. 125-132.

192. *Scrisorile lui Titu Maiorescu către Alexandru Philippide*, în „Cronica”, IX (1974), nr. 16 (429), p. 7; și în nr. 17 (430), p. 6-7.

1975

193. *Cronica limbii: Necesitatea criticii limbii*, în „Cronica”, X (1975), nr. 15, p. 4-5.

194. *Cronica limbii: Sarcinile criticii limbii*, în „Cronica”, X (1975), nr. 24, p. 7.

195. *Cronica limbii: Cultivarea limbii*, în „Cronica”, X (1975), nr. 26 (491), p. 7.

196. *Cronica limbii: Travalui*, în „Cronica”, X (1975), nr. 28 (493), p. 7.

197. *Cronica limbii: A vedea lumina tiparului*, în „Cronica”, X (1975), nr. 30, p. 7.

198. *Cronica limbii: La noi în țară. Pe parcurs*, în „Cronica”, X (1975), nr. 32, p. 7.

199. *Cronica limbii: A idea, ideatic*, în „Cronica”, X (1975), nr. 34 (499), p. 7.

200. Cronica limbii: *La ora actuală*, în „Cronica”, X (1975), nr. 36 (501), p. 7.
201. Cronica limbii: *Titluri greșite*, în „Cronica”, X (1975), nr. 38 (503), p. 8.
202. Cronica limbii: *Cert, certă*, în „Cronica”, X (1975), nr. 40 (505), p. 7.
203. Cronica limbii: *Celălalt, cealaltă*, în „Cronica”, X (1975), nr. 46 (511), p. 7.
204. Cronica limbii: *Derivate latine*, în „Cronica”, X (1975), nr. 48 (513), p. 7.
205. Cronica limbii: *Pronumele de identitate*, în „Cronica”, X (1975), nr. 50, p. 7.
206. Cronica limbii: *Verbe întrebuițate la o diateză greșită*, în „Cronica”, X (1975), nr. 52 (517), p. 7.
207. *Sur le vocabulaire pastorale du grec et du latin*, în *Actes du XII-e Conférence internationale du comité „Eirene”*, Cluj, 1972, București, 1975, p. 159-167.

1976

208. *Cum vorbim, cum scriem românește? Necesitatea cultivării limbii*, în „Scînteia”, XLVI (1976), nr. 10665, p. 4.
209. *La toponymie de la zone carpatique*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, Cursurile de vară internaționale, 5-20 iulie 1976, Iași și Piatra Neamț, 1976.
210. *Le mot roumain d'origine thraco-dace arțar „érable” et le traitement de l'occlusive palatale □ dans le thraco-dace*, în *Thra-co-dacica*, București, 1976, p. 321-322.
211. *Le phonétisme du thraco-dace vu à travers les mots roumains d'origine thraco-dace* [comunicare la cel de-al II-lea Congres Internațional de Tracologie, București, 4-10 septembrie 1976], rezumat în *II-e Congrès international de thracologie*, Bucarest, 4-10 septembrie 1976, Résumés des communications, Bucarest, 1976, 157-158.
212. *Les subdivisions territoriales du roumain*, în *Actes du XIII-e Congrès international de linguistique et philologie romanes*, tenu à l'Université Laval (Québec, Canada) du 29 août au 5 septembre

1975, Volume II, Québec, 1976, p. 167-168, Discussion, p. 179-180; și în extras.

213. *Lexicul limbii române*, în „Cronica”, XI (1976), nr. 46 (563), p. 8 (în colaborare cu C. Dimitriu).

214. *Prefață la Nicolae Costin, Opere, I, Letopisețul Țării Moldovei de la zidirea lumii pînă în 1601. Letopisețul Țării Moldovei de la 1709 la 1711*, Iași, Editura Junimea, 1976, p. VII-XIII.

215. Intervenție la comunicarea lui Victor Iancu și a lui Bruno Villata, *Considérations sur la phonologie historique des dialectes roumains et italiens*, în *Actes du XIII-e Congrès international de linguistique et philologie romanes*, tenu à l'Université Laval (Québec, Canada) du 29 août au 5 septembre 1975, Volume II, Québec, 1976, p. 189.

216. Intervenție la comunicarea lui Jacques Goudet, *Essai d'interprétation du système verbal périphrastique: a fi + gérondif en roumain*, în *Actes du XIII-e Congrès international de linguistique et philologie romanes*, tenu à l'Université Laval (Québec, Canada) du 29 août au 5 septembre 1975, Volume II, Québec, 1976, p. 569.

1977

217. *Activitatea lingvistică a lui Vasile Bogrea*, în AnL, t. XXV (1976), p. 177-185.

218. *Cel de al XVI-lea Colocviu al Societății „Mihai Eminescu” din Freiburg i.Br.* [Iași, 20-26 septembrie 1976], în AUI, XXIII (1977), p. 132-133.

219. *Erori în analiza secvențelor fonetice ale indoeuropenei primitive*, în SCL, XVIII (1977), nr. 2, p. 125-141.

220. *Graiul românesc*, în cadrul rubricii *Mărturii din mileniul unu*, în „Luceafărul”, XX (1977), nr. 44, p. 7.

221. *I. Șiadbei (1902-1977). In memoriam*, în AUI, XXIII (1977), p. 140-142.

222. *Introducere* [despre viața și opera lui Grigore Scorpan], în Grigore Scorpan, *M. Eminescu. Studii și articole*, Ediție, bibliografie și indice de nume de Virgil Andriescu, Iași, 1977, p. 5-16.

223. *Istoria limbii române în universitățile din România*, în LL, 1977, nr. 1, p. 42-48.

224. *La toponymie de la zone carpatique*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, Cursurile de vară internaționale, 5-20 iulie 1976, Iași și Piatra Neamț, 1976 [retipărire cu modificări a textului din anul 1976].

225. *Lingvistica – o disciplină umanistă*. Convorbire cu prof. dr. doc. G. Ivănescu, membru corespondent al Academiei Române, realizată de Dumitru Nica, în „Cronica”, XII (1977), nr. 48 (618), p. 1, 6.

226. *Lucrări publicate*, [Iași], 1977, 24 p., multiplicare xerox. [Bibliografia propriilor lucrări.]

227. *Tache Papahagi (1892-1977)*. In memoriam, în AUI, XXIII (1977), p. 136-139.

228. *Un specialist în limba română: profesorul Glanville Price* [cu o greșală de tipar: *Glenville* în loc de *Glanville*], în „Cronica”, XII (1977), nr. 23 (593), p. 8.

1978

229. *A 80-a aniversare a profesorului Petru Caraman*, în AnL, Tomul XXVI (1977-1978, apărut în 1980), p. 269-274; și în extras.

230. *A 90-a aniversare a academicianului Iorgu Iordan*, în AnL, Tomul XXVI (1977-1978, apărut în 1980), p. 241-242; și în extras.

231. *Acad. Iorgu Iordan la vârsta de 90 de ani*, în AUI, XXIV (1978), p. 129-131; și în extras.

232. *Iorgu Iordan, creator de școală lingvistică* [sub titlul comun: *Omagiu academicianului Iorgu Iordan*], în „Cronica”, XIII (1978), nr. 40, p. 1, 7.

233. *La toponymie de la zone carpatique*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, Cursurile de vară internaționale, 5-20 iulie 1976, Iași și Piatra Neamț [retipărire cu modificări a textului din anul 1976 și 1977].

234. *Limba dacică*. Interviu cu prof. univ. dr. docent Gh. Ivănescu, membru corespondent al Academiei Române, realizat de N. Stoicescu și Andrei Lenart, I, în „Argeș”, XIII (1978), nr. 2, p. 7; II, în nr. 3, p. 6.

1979

235. *Die syntaktischen Universalien*, în *Studies in Diachronic, Synchronic and Typological Linguistics. Festschrift for Oswald Szemerényi on the Occasion of his 65th Birthday* (Amsterdam Studies in the Theory and History of Linguistic Science), Amsterdam, 1979, p. 399-416.

236. În jurul **Memoriilor profesorului Iorgu Iordan**, I, în „Cronica”, XIV (1979), nr. 15 (689), p. 2; II, în nr. 16 (690), p. 8.

237. *La toponymie de la zone carpatique*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, Cursurile de vară internaționale, 5-20 iulie 1976, Iași și Piatra Neamț [retipărire cu modificări a textului din anul 1976, 1977 și 1978].

238. *Mihai Costăchescu, lingvist și folclorist*, în MMS, LV (1979), nr. 1-2, p. 164-168.

239. *Prefață la Iosif Popovici, Scrieri lingvistice*. Ediție îngrijită, studiu introductiv și indice de Maria Purdela-Sitaru și Livia Vasiliuță, Timișoara, Editura Facla, 1978.

240. *Ricerche di filologia romena*. Fascicolo I, a cura di Petru Iroaie (Università di Palermo, Istituto di lingua e di letteratura romena), 65 p., Palermo, 1976, în AUI, XXV (1979), p. 129-131; și în extras.

241. *Scrisori primite de A. Philippide* [de la Th. Vîrgolici, C. Negruzzi, I.L. Caragiale], în „Cronica”, XIV (1979), nr. 41 (715), p. 6.

242. *Sur la notion de neutralisation en linguistique*, în *Mélanges à la mémoire de Louis Michel*, Université Paul Valéry – Montpellier, 1979, p. 305-310 [cu redarea greșită a prenumelui autorului: *Gheorgui*, iar la tabla de materii, *Gheorgiu*].

1980

243. *Istoria limbii române*, Iași, Editura Junimea, 1980, XVI + 766 p.

244. *Cuvînt la Sărbătorirea acad. Iorgu Iordan (29 septembrie 1978)* [la Academia R. S. România, cu ocazia împlinirii a 90 de ani], în AA, XXVIII (1980).

245. *Etnolingvistică*, în *Introducere în etnologie*, coordonator științific prof dr. Romulus Vulcănescu, București, EA, 1980, p. 138-142 [în cadrul rubricii III. Științe etnologice; tipărit cu numeroase modificări, care uneori fac ininteligibil textul autorului].

246. *Originea numelui orașului Bîrlad*, în „Școala bîrlădeană”, 1980, nr. 8, p. 9-10.

247. *Teoria poetică a lui Garabet Ibrăileanu*, în *Studii de stilistică, poetică, semiotică*, Universitatea Babeș – Bolyai, Facultatea de Filologie și Societatea de Științe Filologice din România, Cluj-Napoca, 1980, p. 105-109.

248. *Tezaur în limba română*. Interviu cu acad. prof. G. Ivănescu, realizat de N. Stoicescu și Andrei Lenard, în „Luceafărul”, XXIII (1980), nr. 27 (949), p. 2 [retipărire a interviului realizat în 1978].

1981

249. *Gramatica comparată a limbilor indoeuropene*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1981, 496 p. (în colaborare cu Th. Simenschy).

250. *Die Erzeugung der Rede*, în *Logos semantikos. Studia linguistica in honorem Eugenio Coseriu, 1921-1981*, II, Madrid, Berlin, New York, 1981, p. 89-114; și în extras.

251. *Domeniul și limitele semanticii*, în *Semantică și semiotică. Profesorului Al. Graur cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani*, București, 1981, p. 83-95.

252. *Dumitru Gașițanu (1896-1979)*, în AUI, XXVII (1981), p. 141-143; și în extras.

253. *Producerea vorbirii*, în *Cunoaștere, creativitate, comunicare*, Supliment la AUI, XXVI (1981), vol. 2. *Probleme de metalimbaj și metaliteratură*, p. 3-8; și în extras [reproduce în românește, cu o nouă numerotare a paragrafelor, de la 1 la 9, și cu erori de tipar care denaturează sensul spuselor autorului, iar pe alocuri fac ininteligibil textul, paragrafele 8-16 din articolul precedent, p.102-114].

1982

254. [Sub titlul comun: *Fondul principal al culturii române*] „Aș susține chiar că pentru prima oară vedem în istoria limbii

române realitățile așa cum s-au petrecut ele”, I, în „Luceafărul”, XXV (1982), nr. 38, p. 3; II, în nr. 40, p. 3; III, în nr. 41, p. 3 [convorbire consemnată de M. Ungheanu].

255. *Lucrări științifice*, Iași, 1982, 38 p.

256. *O viață închinată științei limbii. Interviu cu profesorul G. Ivănescu, la 70 de ani*, în „Cronica”, XVII (1982), nr. 48, p. 1, 5. (Interviu consemnat de D. Irimia.)

257. *Profesorul G. Neștian. Trubadurul Academiei Bîrlădene*, [prezentare a lucrării lui G. Neștian, *Însemnări autobiografice*], în *Bîrladul odinioară și astăzi. Oameni și fapte*, II, București, 1982, p. 205-206.

258. *Traca și daco-mesica*, în *Antichitatea și moștenirea ei spirituală*. Actele Sesiunii de comunicări a Societății de Studii Clasice din România, Iași, 30 mai – 1 iunie 1980, Iași, 1982, p. 1-15.

259. *Universitari ieșeni despre istoria limbii române. Mărturiile ale profesorului dr. doc. George Ivănescu, membru corespondent al Academiei R.S.R.* Interviu realizat de A.D. Ciochină, în „Opinia studentescă”, IX (1982), nr. 1 (58), p. 9.

1983

260. *Lingvistică generală și românească*. Ediție, note și indice de Vasile Șerban și Vasile D. Țăra, Timișoara, Editura Facla, 1983, 327 p.

261. *Din istoria slavisticii* (J.J. Mikkola, *Urslavische Grammatik. Einführung in das vergleichende Studium der slavischen Sprachen*, III. Teil: *Formenlehre*, Heidelberg, 1950, Carl Winter, Universitätsverlag, 106 p. + 2p. nenumerate, în *Indogermanische Bibliothek*, herausgegeben von Hans Krahe, Erste Reihe: *Lehr- und Handbuecher*), în CCS, I (1983), p. 5-17.

262. *Elemente românești de origine dacică*, în „Cronica”, XVIII (1983), nr. 21, „Istorie și limbă românească”, I.

263. *Lucrările științifice ale profesorului G. Ivănescu*, în *Omagiu G. Ivănescu*, p. 292-327.

264. *O lucrare tipărită, dar necunoscută, a lui Alexandru Philippide*, în *Alexandru Philippide. 50 de ani de la moarte. Studii*, Iași, 1983, p. 83-87. (Raport la lucrarea lui Vasile Bologna, *Monografia*

școlii civile de fete..., Sibiu, 1911, publicat în AA. Seria a II-a, XXXIV (1911/1912), p. 270-278.)

265. „*Potențele necesare unei dezvoltări strălucitoare, de importanță mondială, a lingvisticii, a filozofiei și a altor ramuri ale științei românești există*”. Interviu cu profesorul univ. dr. doc. G. Ivănescu, m.c. al Academiei Române, în, „Pagini bucovinene”, II (1983), nr. 7, p. I, III (supliment al revistei ConvLit, LXXXIX, 1983, nr. 7).

266. *Prefață* la G. Ivănescu, *Lingvistică generală și românească*, ed. cit, p. 5-9.

267. *Răspunsul profesorului G. Ivănescu*, în *Omagiu G. Ivănescu*, p. 60-94.

1984

268. *Alexandru Philippide – teoretician al limbajului*. Studiu introductiv la Alexandru Philippide, *Opere alese. Teoria limbii*, București, EA, 1984, p. IX-LV.

269. Alocuțiune rostită la omagierea prof. Gavril Istrate, cu ocazia împlinirii a 70 de ani, în *Profesorul Gavril Istrate la 70 de ani*, Iași, [TUI], 1984, p. 9-16.

270. *Amintiri despre Constantin Balmuș*, în *In memoriam Constantini I. Balmuș*, Iași, CMUI, 1984, p. 59-67.

271. *Amintiri despre Traian Bratu*, în *Interferențe culturale româno-germane. Rumänisch-deutsche Kulturinterferenzen. Contribuții ieșene de germanistică IV/Jassyer Beiträge zur Germanistik IV*. Volum îngrijit de / Herausgegeben von Andrei Corbea, Octavian Nicolae, Iași, 1986, p. 17-20.

272. *Diferențierea dialectală a slavei primitive*, în AnL – A, XXIX (1983-1984), p. 115-137.

273. *Elemente dacice în limba română*, în „Pagini bucovinene”, III (1984), nr. 7, p. I, IV (supliment al revistei ConvLit, XC, 1984, nr. 7).

274. *Elemente tracodace păstrate în limba română*, în AnL – A, XXIX (1983-1984), p. 5-9.

275. *Idei pentru mileniul următor*, în „Cronica”, XIX (1984), nr. 38, p. 1, 7 (interviu consemnat de Ion Țăranu).

276. *Lucrări lingvistice recente cu privire la originea românilor și la limba română*, în „Memoriile Secției de Științe Filologice, Literatură și Arte”, Seria IV, Tomul V (1983-1984), p. 149-170.

277. *Versificația românească*, în *Profesorul Gavril Istrate la 70 de ani*, Iași, [TUI], 1984, p. 149-160.

1985

278. *Categoriile gramaticale*, în „Collegium”, I (1985), p. 9-15.

279. *Considerații asupra așa-ziselor figuri de stil*, I, în „Pagini bucovinene”, IV (1985), nr. 10, p. II; II, în nr. 11, p. I, IV; III, în nr. 12, p. I, II (supliment al revistei ConvLit, XCI, 1985, nr. 10, 11 și 12).

280. *Cu profesorul Gheorghe Ivănescu, membru corespondent al Academiei R.S.R.*, în ConvLit, XCI (1985), nr. 6, p. 7, 14 (interviu consemnat de Gr. I.).

281. *Haralambie Mihăescu (1907-1985)*, în AUI, XXXI (1985), p. 99-100.

282. *Numele lunii în limbile indoeuropene*, în SCL, XXXVI (1985), nr. 5, p. 416-419.

283. *Schimbări fonetice populare românești formulate greșit sau incomplet*, în AnL – A, XXX (1985), p. 119-121.

284. *Stilistică lingvistică, poetică și alte științe sociale*, în AUI, XXXI (1985), p. 3-11.

285. *Un prefix preindoeuropean (hattic-lelegic) în al albaneză și în traco-dacică*, în SCL, XXXVI (1985), nr. 3, p. 222-225.

1986

286. *Acad. Iorgu Jordan (29 septembrie/11 octombrie 1888 – 20 septembrie 1986)*, în AA, XXXVI (1989), Anul 120 (1986), p. 287-299. (Cuvântare ținută de G. Ivănescu la adunarea de doliu, alături de cele ale lui Radu Voinea, Al. Hanță, Gavril Istrate, Marius Sala.)

287. *Considerații asupra așa-ziselor figuri de stil* (Rezumat), în D. Irimia (coordonator), *Lingvistică. Poetică. Stilistică*, Iași, 1986, p. 220-221.

288. *Cuvinte românești de origine dacă formate cu sufixul indo-european *-men, *-mn*, în *Symposia thracologica*, Oradea, IV (1986), p. 102-103 [rez.].

289. *Iorgu Iordan*, în *Universitatea din Iași 1860 – 1985. Dezvoltarea științei*, Iași, [TUI], 1986, p. 91-92.

290. *Syntaxe, sémantique, pragmatique*, în AUI, XXXII (1986), p. 1-22.

1987

291. [*O scrisoare autobiografică*], în „Cronica”, XXII (1987), nr. 44, p. 6 [trimisă lui Petru Zugun].

292. „*Informarea și documentarea sînt, trebuie să fie, prima preocupare a unui cercetător sau a unui cadru didactic*” în SCD, XXIX (1987), nr. 1-2, p. 46-51. (Convorbire consemnată de George Corbu, sub titlul *Colocviile revistei „Studii și cercetări documentare”*.)

293. *Le temps, l’aspect et la durée de l’action dans les langues indo-européennes*, în „Collegium”, III (1987), p. 113-142. (Text reprodus din *Mélanges linguistiques publiées à l’occasion du VIII-e Congrès international des linguistes à Oslo, du 5 au 9 août 1957*, București, 1957, p. 23-61.)

294. *Locul lui Iorgu Iordan în istoria lingvisticii române*, în AUI, XXXIII (1987), p. 95-104.

295. *Preocupări lingvistice la „Junimea”*, în ConvLit, XCIII (1987), nr. 2, p. 12.

1988

296. „*Fără studii amănunțite de istoria societăților nu putem construi adevărata istorie și descriere a limbii*”, în ConvLit, XCV (1988), nr. 8, p. 4-5 [sub titlul comun: *Interviuri peste timp*; interviu consemnat de Grigore Ilisei].

297. *Terminologia filozofică și politică a lui C. Dobrogeanu-Ghera*, în AUI, XXXIV (1988), p. 96-100.

1989

298. *Studii de istoria limbii române literare*. Ediție îngrijită și postfață de Al. Andriescu, Iași, Editura Junimea, 1989, 267 + XII p.

1992

299. *Graiurile din sud-vestul Moldovei*, în AUT, XXX (1992), p. 1-31.

2000

300. *Istoria limbii române*. Ediția a II-a. Îngrijirea ediției, indice de autori și indice de cuvinte de Mihaela Paraschiv, Iași, Editura Junimea, 2000.

2004

301. *Curs de sintaxa limbii române moderne*. Editat, adnotat și prefăcut de Oana Popârda, Iași, Editura Junimea, 2004, p. 272 p.

2012

302. *Problemele capitale ale vechii române literare*. Ediția a II-a revăzută. Îngrijirea textului, bibliografie, indici și notă asupra ediției de Eugen Munteanu și Lucia-Gabriela Munteanu. Postfață de Eugen Munteanu, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza, 2012.

303. *Bibliografia lucrărilor Profesorului G. Ivănescu, editate în perioada 1934-2012*, în AUT, L (2012), p. 23-47 [Lista a fost întocmită de Adina Chirilă și Vasile D. Țâra]

b. Texte de folclor publicate

1. *Cîntece din Moldova*, în „Neamul românesc pentru popor”, XVI (1928), nr. 7, p. 120.

2. *Ciocîrlia, vulpea și cioara*, snoavă populară, în „Cuget clar”, I (1928), nr. 33-40, p. 530-531.

3. *Cîntece populare*, în „Solia Moldovei”, II (1928), nr. 18, p. 7.

c. Ediții de texte

1. *Curs de antichități. Istoria costumului și a gătelii*, predat de dl. prof. O. Tafrali (Facultatea de Litere din Iași), 1931-1932, editat de D. Crînjală și G. Ivănescu, litografiat, 98 p. [D. Crînjală a redactat numai primele 16 pagini.]

2. *Curs de arheologie. Arhitectura bisericească*, predat de dl. prof. O. Tafrali (Facultatea de Litere din Iași), 1931-1932, editat de

D. Crînjală și G. Ivănescu, litografiat, 222 p. [D. Crînjală a redactat numai primele 16 pagini.]

3. M. Costăchescu, *Cîntece populare românești*, București, 1969, 695 p. (*Folclor din Moldova*, II), (în colaborare cu V. Șerban).

4. G.D. Neșțian, *Însemnări autobiografice*, în *Bîrladul odinioară și astăzi. Oameni și fapte*, II, București, 1982, p. 207-233.

5. Alexandru Philippide, *Opere alese. Teoria limbii*, București, EA, 1984, 433 p. [fragm. din *Principii de istoria limbii, Introducere în istoria limbii, Fiziologia sunetelor și Originea românilor*, vol. II (*Baza de articulație și baza psihologică*)], (în colaborare cu Carmen-Gabriela Pamfil).

6. Alexandru Philippide, *Istoria limbii române*. Ediție critică, [Iași – București] Editura Polirom, 2011, 665 p. [Partea I, *Originea poporului român și a limbii române*; partea a II-a, *Latina populară*; partea a III-a, *Istoria sunetelor*; partea a IV-a, *Istoria formelor*] (în colaborare cu Carmen-Gabriela Pamfil și Luminița Botoșineanu).

II. LUCRĂRI ÎN PREGĂTIRE¹⁴

[Lucrări redactate provizoriu sau parțial; anul sau anii de după titlu și numărul de pagini arată timpul redactării intensive a acelor lucrări.]

A. Lingvistică generală

1. *Lingvistica limbii și lingvistica vorbirii*, cca 150 pagini de tipar; 1935, 1960.

¹⁴ Lista de mai jos este reprodusă după *Lucrările științifice ale profesorului G. Ivănescu*, în *Omagiu G. Ivănescu*, p. 324-327. Cele 41 de volume enumerate în această listă, care ar fi putut însuma câteva mii de pagini tipărite, ilustrează imensa erudiție și capacitate intelectuală, precum și varietatea preocupărilor științifice ale profesorului G. Ivănescu. Chiar dacă din 1983 până astăzi n-au fost editate decât trei dintre volumele incluse în lista respectivă (v. supra, nr. I.a.298, I.a.301, I.c.6), iar *Istoria limbii române* a fost reeditată tot în limba română (v. supra, nr. I.a.300), câștigul pentru lingvistica românească a fost considerabil și ar putea să crească exponențial dacă s-ar edita măcar o parte a manuscriselor rămase de la marele savant român.

2. *Tratat de lingvistică generală*, cca 450 de pagini de tipar.
3. *Naturalism și idealism în lingvistică*, cca 100 de pagini de tipar; 1938-1939.
4. *Natura și cauza schimbărilor fonetice*, cca 400 de pagini de tipar; 1938.
5. *Adevăr și eroare în fonologia contemporană*, cca 200 de pagini de tipar; 1938 și 1967.
6. *Limba ca gândire, artă și voință*, cca 300 pagini de tipar; 1936-1937.
7. *Teoria cazurilor*, cca 100 de pagini de tipar; 1939.
8. *Istoria doctrinelor sintactice*, cca 350 de pagini de tipar. [Lucrare rezultată prin îmbunătățirea și adăugirea studiului introductiv al operei de la nr. 38, v. supra.]
9. *Teoria lui Alexandru Philippide despre limbă și lingvistică*, cca 500 pagini de tipar; 1939-1944.
10. *Alexandru Philippide sau destinele lingvisticii (Dialog în trei momente)*, cca 100 de pagini de tipar.
11. *Studii de lingvistică generală*, cca 200 de pagini de tipar; 1948-1981.
12. *Grundzüge der anthropologischen Sprachwissenschaft*, cca 300 de pagini de tipar. [Colecție de studii de lingvistică generală în limbile germană și franceză, unele deja publicate, altele inedite.]
13. *Istoria lingvisticii generale*, cca 600 de pagini de tipar; 1965-1974.

B. Lingvistică românească

14. *Limba română modernă: Fonetice. Morfologie. Sintaxă*, cca 500 pagini de tipar. [Lucrare rezultată prin completarea și îmbunătățirea operei de la nr. 38, v. supra.]
15. *Originea românilor*, cca 500 de pagini de tipar. [Lucrare rezultată prin îmbunătățirea și completarea operei de la nr. 36, v. supra.]
16. *Studii de dialectologie română*, cca 300 pagini de tipar; 1950-1974.
17. *Toponimia românească. Evoluția și starea actuală a cercetărilor*; 1956-1962.

18. *Terminologia filozofică românească de pînă la 1830, cca 350* de pagini de tipar; 1952-1955. [Lucrare pomenită de Liviu Leonte în informarea asupra activității Institutului de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor din Iași, publicată în „Limba română”, IV (1955), nr. 6, p. 77-79.]

19. *Istoria limbii române*, 2 vol. de cca 500 de pagini fiecare. [Lucrare ce va rezulta prin îmbunătățirea operei de la nr. 243, v. supra; va apărea întâi în traducere franceză].

20. *Istoria limbii române. Atlas*, cca 300 de hărți.

21. *Istoria graiurilor bănățene și oltene*, cca 300 de pagini de tipar; 1968-1971.

22. *Studii de istoria limbii române literare*, cca 300 pagini de tipar; 1950-1978.

23. *Istoria lingvisticii românești de la 1880 pînă astăzi*, cca 600 de pagini de tipar; 1965-1974.

24. *Viața și opera lui Alexandru Philippide*, cca. 250 pagini; gata de tipar¹⁵.

C. Istoria limbilor romanice occidentale

25. *Istoria limbilor romanice*, cca 800 pagini de tipar; 1962-1966.

26. *Istoria limbii italiene*, cca 500 pagini de tipar; 1982-1983.

D. Lingvistică indoeuropeană

27. *Elemente lexicale traco-dacice în limba română*, cca 250 de pagini de tipar; 1952-1983.

28. *Patria primitivă a indoeuropenilor și cele mai vechi migrații ale lor*, cca 300 de pagini de tipar; 1945, 1949-1950, 1976.

29. [În colaborare cu O. Szemerényi și A. Vraciu] *Împrumuturile lexicale din limba greacă veche* (cu privire specială asupra celor așa-zise pelasgice), cca 400 pagini de tipar; 1975-1982.

¹⁵ Cu privire la acest text, netipărit deocamdată, vezi Carmen-Gabriela Pamfil, *Alexandru Philippide*, București – Chișinău, Litera Internațional SRL, 2008, p. 7, nota 1.

30. *Timpul, aspectul și durata acțiunii în limbile indoeuropene*; cca 200 pagini de tipar; [Lucrare rezultată prin adăugirea și îmbunătățirea lucrării de la nr. 63, v. supra].

31. *Studii de lingvistică indoeuropeană*, cca 200 pagini de tipar; 1952-1979.

32. *Limba germanică primitivă*, cca 300 pagini de tipar; 1971-1981.

E. Istoria literaturii române

33. *Studii de folclor românesc și de istoria literaturii române*, [va cuprinde studiile de la nr. 52, 118, 137, precum și studii inedite].

F. Filozofie

34. *Filozofi români*, cca 200 de pagini de tipar.

35. *Compendiu de filozofie*, cca 200 de pagini de tipar.

G. Ediții și texte folclorice

36. Ioan Cantacuzino, *Poezii năo* (studiu introductiv, text în facsimile și în transcriere, glosar), cca 150 de pagini de tipar.

37. A. Philippide, *Opere*, I. *Articole de lingvistică românească și generală*; II. *Istoria limbii române*; III. *Lucrări din tinerețe și articole culturale*, în total, circa 1500 de pagini de tipar [în colaborare cu Carmen-Gabriela Pamfil].

38. A. Philippide, *Lucrări din tinerețe și articole*, 2 vol., cca 1800 de pagini de tipar [în colaborare cu Carmen-Gabriela Pamfil].

39. G. Ibrăileanu, *Istoria literaturii române moderne (1800-1920)*, 3 vol. de câte 400-500 de pagini .

40. Vasile Apostu, *Povești*, culese de N. Ivănescu și Petru Ivănescu între anii 1895 și 1905; cca 50 pagini de tipar.

41. Ecaterina Stanciu, *Povești*, culese de G. Ivănescu în 1928; cca 50 pagini de tipar¹⁶.

¹⁶ Vasile Apostu și Ecaterina Stanciu sunt persoanele de la care s-au cules poveștile.

III. REFERINȚE CRITICE

1. *Constituirea unei fonetici care să nu fie fiziologie și acustică*, în BIFR, V (1938), p. 55-139; și în extras.

A. Graur, în „Viața românească”, XXX (1939), nr. 8, p. 156-157.

Henri Guiter, în „Revue des langues romanes”, tome LXIX (1947), Montpellier, p. 333-334.

Eugen Seidel, în BIFR, VI (1939), p. 114-122.

2. *Originea firșeroților*, în BIFR, IX (1942), p. 175-179.

C. Racoviță, în „Revista istorică română”, XIV (1944), fasc. 4, p. 543.

3. *Problemele capitale ale vechii române literare*, în BIFR, XI-XII (1944-1945, apărut în 1948), p. 1-412, 540; și în extras, Iași, 1948.

Al. Rosetti, în SCL, I (1950), fasc. 1, p. 104-106.

4. *Elemente maramureșene în limba tipăriturilor lui Coresi*, în SC Șt, Seria III: Filologie, X (1959), fasc. 1-2, p. 19-31; și în extras.

Th. Hristea, în LR, XI (1962), nr. 2, p. 210-211.

5. *Istoria limbii române*, Iași, Editura Junimea, 1980, XVI + 766 p.

A. Andriescu, sub titlul comun: *Un eveniment editorial: Istoria limbii române de G. Ivănescu. O concepție originală*, în „Cronica”, XV (1980), nr. 20, p. 5, 7.

V. Arvinte, sub titlul comun: *Un eveniment editorial: Istoria limbii române de G. Ivănescu. Formarea limbii și a poporului român*, în „Cronica”, XV (1980), nr. 20, p. 5.

V. Arvinte, în „Scînteia”, 22 mai 1980, p. 4.

V. Arvinte, *O nouă istorie a limbii române*, în AnL – A, XXVIII (1981-1982), p. 105-113.

Gh. Bulgăr, *Istorie, limbă, cultură*, în „Scînteia”, LI (1981), nr. 12136, p. 4.

Ion Coja, *Une histoire de la langue roumaine de G. Ivănescu*, Iași, 1980, în „Revue roumaine”, XXXIV (1980), nr. 11, p. 186-189.

Ion Coja, *Actualitatea investigației lingvistice. G. Ivănescu, Istoria limbii române*, Iași, 1980, în „Luceafărul”, XXIII (1980), nr. 31, p. 1, 6.

Constantin Coroiu, *Povestea limbii române*, în RLlib, XL (1983), nr. 11984, p. 2.

Ștefan Giosu, sub titlul comun: *Un eveniment editorial: Istoria limbii române de G. Ivănescu. Un amplu studiu al dialectelor*, în „Cronica”, XV (1980), nr. 20, p. 5, 7.

Al. Graur, la rubrica: *Limba noastră: O istorie a limbii de G. Ivănescu*, Iași, 1980, în „România literară”, XIII (1980), nr. 22, p. 8.

Theodor Hristea, *O istorie a limbii române*, în „TribRom”, X (1981), nr. 208, p. 4.

Victor Iancu, în StArt, III (1981), p. 326-327.

Maria Iliescu, sub titlul comun: *Un eveniment editorial: Istoria limbii române de G. Ivănescu. Prima istorie a limbii române de la origini pînă azi*, în „Cronica”, XV (1980), nr. 20, p. 7.

Iorgu Iordan, în LR, XXX (1981), nr. 1, p. 89-90.

Eugen Micu, în „Ramuri”, XXXII (1981), nr. 23, p. 3.

Haralambie Mihăescu, în RESE, XIX (1981), nr. 2, p. 391-394.

N. Mihăescu, în „Revue des études sud-est-européennes”, București, t. XIX (1981), nr. 2, p. 391-394.

Alexandru Niculescu, *O valoroasă istorie a limbii românilor de G. Ivănescu*, Iași, 1980, în „România literară”, XIII (1980), nr. 34, p. 4-5.

Ioan Oprea, *O carte fundamentală pentru cultura românească*, în „Dialog”, XI (1980), nr. 77-78, p. 7.

Viorica Pamfil, în CL, XXVI (1981), nr. 1, p. 85-89.

Adrian Riza, *George Ivănescu: Histoire de la langue roumaine*, Iași, 1980, în „Actualités roumaines”, III (1980), nr. 22 [revista apare și în redacție engleză].

Valeriu Rusu, *O nouă Istorie a limbii române, de G. Ivănescu*, Iași, 1980, în „Săptămîna”, 1980, nr. 499, p. 2, 3.

Valeriu Rusu, în AnICED-B, II (1983), p. 443-447.

Valeriu Rusu, *Adevărurile limbii române*, în „Luceafărul”, XXIX (1986), nr. 44, p. 1, 7.

Nicolae Saramandu, *G. Ivănescu, The History of the Romanian Language*, Iași, 1980, în RomBooks, VIII (1980), p. 60.

Momčilo Savić, în *Balkanica*, XII, Beograd, 1981, p. 182-185.

Luiza Seche, în CNSI, 1981, nr. 2, p. 37-40.

Gheorghe Suci, *Studii de filologie*, I, în „Luceafărul”, XXVII (1984), nr. 22, p. 6.

6. *Lingvistică generală și românească*. Ediție, note și indice de Vasile Șerban și Vasile D. Țâra, Timișoara, Editura Facla, 1983, 327 p.

Vasile Frățilă, în AnL – A, XXIX (1983-1984), p. 533-538; vezi și Vasile Frățilă, *Cercetări de onomastică și dialectologie*, [Timișoara], Editura Excelsior Art, 2004, p.263-275.

Ștefan Giosu, în „Cronica”, XVIII (1983), nr. 37, p. 4.

Dan Mârza, în „Astra”, XIX (1984), nr. 3, p. 13.

7. *Gramatica comparată a limbilor indoeuropene*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1981, 496 p. (în colaborare cu Th. Simenschy).

G. Benedek, în CL, XXVIII (1983), nr. 1, p. 78-79.

Nicolae Saramandu, [A Comparative Grammar of Indoeuropean Languages], în RomBooks, 1982, nr. 2, p. 24.

Nicolae Saramandu, în AnICED-B, II (1983), p. 440-450.

Ariton Vraciu, în AUI, XXX (1984), p. 83-84.

8. Alexandru Philippide, *Opere alese. Teoria limbii*, București, EA, 1984, 433 p. (în colaborare cu Carmen-Gabriela Pamfil).

***, în „Forum”, XXVII (1985), nr. 4, p. 89.

Mihai Gherman, în CL, XXXII (1987), nr. 1, p. 78-79.

Al. Graur, *Despre teoria limbii*, în RLit, XVIII (1985), nr. 27, p. 9.

Ioan Oprea, în AnL – A, XXXI (1986-1987), p. 409-411.

Ion Popescu-Sireteanu, *Un eveniment pentru lingvistica românească*, în „Forum”, XXIX (1987), nr. 5, p. 84-86.

9. Studii de istoria limbii române literare. Ediție îngrijită și postfață de Al. Andriescu, Iași, Editura Junimea, 1989, 267 + XII p.

Ioan Oprea, în LR, XL (1991), nr. 5-6, p. 299-301.

Flora Șuteu, în LR, XLII (1993), nr. 1, p. 41-43.

10. Curs de sintaxa limbii române moderne. Editat, adnotat și prefațat de Oana Popârda, Iași, Editura Junimea, 2004, p. 272 p.

Elena Dănilă, în ALIL, XLIV-XLVI (2004-2006), p. 278-279.

Mihaela Secrieru, **Sintaxa lui G. Ivănescu. Note de lectură**, în AUI, XLIII (1997) [*Omagiu profesorului Vasile Arvinte cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani*], p. 485-489.

IV. EXEGEZE

1. Al. Andriescu, *Concepția lui G. Ivănescu despre limba literară*, în AUI, XXXIV (1988), p. 21-36.

2. V. Arvinte, *Conceptul de „română primitivă” în Istoria limbii române de G. Ivănescu*, în AUI, XXVIII/XXIX (1982/1983), p. 9-12.

3. Nistor Bardu, *Conceptul de limbă literară a unui dialect, cu aplicare la aromână, în viziunea lui G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 49-57.

4. Luminița Botoșineanu, *Fonetica generală în concepția lui G. Ivănescu. Pagini inedite*, în ALIL, t. LIII (2013), 59-64.

5. Daniela Butnaru, *Un text inedit de G. Ivănescu despre toponimia românească*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 65-74.

6. Lucian Chișu, *Istoria limbii române în „Luceafărul”*, XXX (1987), nr. 38, p. 7 [sub titlul comun: **Istoria limbii române de G. Ivănescu, Fondul principal al culturii române**].

7. Gh. Chivu, *„Dialectele literare”, o „problemă capitală” a vechii române literare, în concepția lui G. Ivănescu și Ion Gheție*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 75-83.

8. Ion Coja, *„Limba să fie explicată prin om”*, în „Luceafărul”, XXX (1987), nr. 38, p. 7 [sub titlul comun: **Istoria limbii române de G. Ivănescu, Fondul principal al culturii române**].

9. Lîgia Constantinescu, *On Irony. Starting from G. Ivănescu's "Examination of 'the So-called Figures of Speech'"*, în *Omagiu Ivănescu – 75*, p. 82-86.
10. Ioana Costa, *G. Ivănescu, indo-europenist*, în *ALIL*, t. LIII (2013), p. 85-90.
11. Paula Diaconescu, *O istorie generativă a limbii române*, în *AUI*, XXXIV (1988), p. 5-20.
12. Mioara Dragomir, *Interpretarea grafiei chirilice în viziunea lui G. Ivănescu*, în *ALIL*, t. LIII (2013), p. 91-109.
13. Sergiu Drîncu, *Aspectul verbal în concepția lui G. Ivănescu*, în *AUT*, L (2012), p. 87-92.
14. Vasile Frățiță, *Originea dialectelor limbii române în concepția lui G. Ivănescu*, în *AUT*, L (2012), p. 71-86.
15. Alexandru Gafton, *Concepția lui G. Ivănescu asupra foneticii*, în *AUI*, XLIII (1997) [*Omagiu profesorului Vasile Arvinte cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani*], p. 245-249.
16. Alexandru Gafton, *Polemica științifică la G. Ivănescu*, în *AUI*, XLIII (1997) [*Omagiu profesorului Vasile Arvinte cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani*], p. 475-483.
17. Ion Gheție, *Datarea fenomenelor lingvistice între arbitrar și fantezie*, în *SCL*, XLIV (1993), nr. 3, p. 217-220 [despre G. Ivănescu, *Istoria limbii române*, Iași, Editura Junimea, 1980].
18. Ștefan Giosu, *Dialectul aromân în concepția lui G. Ivănescu*, în *Omagiu Ivănescu – 75*, p. 58-66.
19. Ștefan Giosu, *Dialectul macedoromân în concepția lui G. Ivănescu*, în *AUI*, XXXIV (1988), p. 53-63.
20. Ștefan Giosu, *Dialectul istroromân în concepția lui G. Ivănescu*, în *AUI*, XXXV (1989), p. 64-87.
21. Ștefan Giosu, *Dialectul meglenoromân în concepția lui G. Ivănescu*, în *Al V-lea Simpozion Național de Dialectologie* (Craiova, 27-28 mai 1988) – *Rezumatetele comunicărilor*, Craiova, 1988, p. 9-10.
22. Ștefan Giosu, *Dialectul dacoromân în concepția lui G. Ivănescu*, în *AUI*, XXXVI (1990), p. 121-135.
23. Gabriela Haja, *Evoluția dialectelor literare în concepția lui G. Ivănescu*, în *ALIL*, t. LIII (2013), p. 137-142.

24. Petru Ioan, *Puncte de rezistență și false atuuri în tentativa lui G. Ivănescu de aducere a lingvisticii în acord cu logica și stilistica*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 143-152.

25. D. Irimia, *G. Ivănescu despre limbajul poetic*, în AUI, XXXIV (1988), p. 37-45.

26. Ioan Lobiuc, *Concepția lui G. Ivănescu despre legile de evoluție a limbajului și a limbilor*, în *Comunicarea: ipoteze și ipostaze*. Lucrările Sesiunii de comunicări din cadrul Zilelor Universității „Al. I. Cuza” Iași, 26-27 oct. 2007. Coord.: Luminița Hoară Cărăușu, Iași, EUI, 2008, p. 11-20.

27. Zamfira Mihail, *Etnolingvistica în scrierile lui G. Ivănescu și în perspectivă coșeriană*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 153-168.

28. Aura Mocanu, *Polemica G. Ivănescu – Ion Gheție cu privire la limba română literară*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 169-173.

29. Dinu Moscal, *Predicatul și problema verbului copulativ la G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 175-184.

30. Cristinel Munteanu, *Despre concepția stilistică a lui G. Ivănescu (sau despre justetea unei recomandări privind cercetarea stilurilor)*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 185-204.

31. Eugen Munteanu, *Concepția lui G. Ivănescu despre migrațiile românilor în Evul Mediu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 219-226.

32. Lucia-Gabriela Munteanu, *Concepția lui G. Ivănescu și a lui Eugeniu Coșeriu despre limbajul poetic (I)*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 205-218.

33. Rodica Nagy, *Sintaxa lui G. Ivănescu: sugestii pentru o interpretare nedogmatică*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 227-232.

34. Ruxandra Nechifor, *Despre stil și stilistică la G. Ivănescu și Dumitru Irimia*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 233-246.

35. Dumitru Nica, *Teoria părților de vorbire la G. Ivănescu și la alți lingviști contemporani* [Otto Jespersen, Eugenio Coseriu, J. Kuriłowicz], în AUI, XXXIV (1988), p. 93-95.

36. Dumitru Nica, *Gramatica și logica la G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 247-250.

37. Cătălin Nicolau, *Principii ale cercetării istoriei limbii la G. Ivănescu*, în ALIL, t. (2013), p. 251-256.

38. Florin-Teodor Olariu, *Elemente de sociolingvistică în scrierile lui G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 265-283.
39. Ioan Oprea, *Contribuția lui G. Ivănescu la cercetarea terminologiei filozofice românești*, în AUI, XXXIV (1988), p. 46-52.
40. Carmen-Gabriela Pamfil, *Continuitatea unei școli lingvistice românești*, în ConvLit, 1990, nr. 11, p. 11.
41. Carmen-Gabriela Pamfil, *G. Ivănescu și A. Philippide – creatori ai unei doctrine lingvistice românești*, în AUS, XIII (2007), nr. 2, p. 17-44.
42. Carmen-Gabriela Pamfil, *Concepția lingvistică a lui G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p.285-298.
43. Maria Pavel, *Les changements phonétiques dans la conception de G. Ivănescu*, în *Omagiu G. Ivănescu*, p. 236-243.
44. Oana Popârda, *La phrase dans la conception de G. Ivănescu*, în *Omagiu G. Ivănescu*, p. 251-260.
45. Oana Popârda, *La dimension sémantique du signe linguistique dans la conception de G. Ivănescu*, în *Omagiu Ivănescu – 75*, p. 22-26.
46. Oana Popârda, *Logique et psychologique dans la conception de G. Ivănescu*, în AUI, XXXIV (1988), p. 70-74.
47. Oana Popârda, *G. Ivănescu. Curs de sintaxa limbii române moderne. O lectură pragmasintactică*, în *Comunicarea: ipoteze și ipostaze*. Lucrările Sesiunii de comunicări din cadrul Zilelor Universității „Al. I. Cuza” Iași, 26-27 oct. 2007. Coord.: Luminița Hoarță Cărăușu, Iași, EUI, 2008, p. 21-27.
48. Oana Popârda, *Omniprezența semnificației în concepția lingvistică a lui G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 299-302.
49. Roxana-Iuliana Popescu, *Correspondențe logico-lingvistice între propozițiile subordonate și părțile de propoziție*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 303-311.
50. Adrian Porucic, *G. Ivănescu's Contribution to the Study of Indo-European*, în AUI, XXXIV (1988), p. 82-92.
51. Adrian Porucic, *Ivănescu față cu neo-roeslerienii*, în *Comunicarea: ipoteze și ipostaze*. Lucrările Sesiunii de comunicări din cadrul Zilelor Universității „Al. I. Cuza” Iași, 26-27 oct. 2007. Coord.: Luminița Hoarță Cărăușu, Iași, EUI, 2008, p. 28-43.

52. Adrian Porucic, *Fenomenul indo-european în viziunea lui G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 313-321.

53. Ioana Repciuc, *G. Ivănescu – etnolog. De la originea rituală antică la variantele contemporane ale unui obicei popular sud-est european*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 323-341.

54. Petronela Savin, *G. Ivănescu și Eugeniu Coșeriu. Preocupări pe terenul etnolingvisticii*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 343-347.

55. Elena Scărlătoiu, *Românii balcanici în Evul Mediu, în lumina cercetărilor lingvistice recente*, în *Cercetări de istorie și civilizație sud-est europeană*, IV, București, 1987, p. 72-76.

56. Mihaela Secrieru, *Contribuția lui G. Ivănescu în domeniul sintaxei limbii române*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 349-362.

57. Elvira Sorohan, *G. Ivănescu și retorica polemicii academice*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 363-369.

58. I. Stan, *Gheorghe Ivănescu. Fenomenologia limbajului și istoria limbii române*, în „Orizont”, XXXVIII (1987), nr. 35, p. 7.

59. Diana Stoica, *Limbajul poetic la G. Ivănescu și Dumitru Irimia*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 371-376.

60. Vasile Șerban, Vasile D. Țăra, *Cuvînt înainte la G. Ivănescu, Lingvistică generală și românească*, Timișoara, Editura Facla, 1983, p.10-13.

61. Elena Tamba, *Modelul de analiză morfosintactică pentru limba română la G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 377-382.

62. Vasile D. Țăra, *Direcția ivănesciană în cercetarea limbii române literare*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 383-393.

63. Emanuel Vasiliu, *Gramatică și ontologie*, în AUI, XXXIV (1988), p. 64-69 [Concepția lui G. Ivănescu din *Gramatica și logica*, I, *Structura logică a gândirii ca factor primar al structurii morfologice a limbii*, în AUT, I (1963), p. 259-267; II, în AUT, II (1964), p. 193-214].

64. Elena Vieru, *Modelul Ivănescu în studiul limbii poeziei lui Vasile Voiculescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 395-401.

65. Luminița Vleja, *G. Ivănescu și lingvistica limbilor literare*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 403-411.

66. Marina Vraciu, *O încercare de „reconstrucție”: dialogul profesorului G. Ivănescu cu lingvistica slavă și cu slavistii*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 413-428.

67. Ariton Vraciu, *G. Ivănescu și cercetarea substratului limbii române*, în AUI, XXVIII/XXIX (1982/1983), p. 187-189.

V. PORTRETE ȘI EVOCĂRI

a. Volume dedicate profesorului G. Ivănescu

1. *Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor și colaboratorilor*, Iași, CMUI, 1983, 329 p.

2. *Omagiu Profesorului dr. doc. G. Ivănescu, membru corespondent al Academiei Române, la a 75-a aniversare*, [Iași], [TUI], 1987, XIV + 104 p. (AUI, XXXIII, 1987).

3. *In memoriam G. Ivănescu*, în *Comunicarea: ipoteze și ipostaze*. Lucrările Sesiunii de comunicări din cadrul Zilelor Universității „Al. I. Cuza” Iași, 26-27 oct. 2007. Coord.: Luminița Hoarță Cărăușu, Iași, EUI, 2008.

b. Articole și alocuțiuni omagiale

1. [Alocuțiuni omagiale], în *Omagiu G. Ivănescu*, p. 6-59 [la festivitatea din 27 noiembrie 1982 de la Universitatea din Iași, pentru sărbătorirea prof. Gheorghe Ivănescu, cu prilejul împlinirii a 70 de ani; alocuțiunile au fost rostite de Viorel Barbu, V. Arvinte, Silvia Buțureanu, Ștefan Munteanu, P. Dumitrașcu, Sanda Stavrescu, P. Neiescu, Alexandru Țenchea, G. Istrate, Ecaterina Teodorescu, Al. Andriescu, M. Bordeianu, Ștefan Giosu, Valeriu Stoleriu, Vasile Adăscăliței, C. Frâncu, Ion Străchinariu, Vasile Țâra, Gabriela Ciobanu; a fost citită scrisoarea acad. Iorgu Iordan].

2. Maria Aldea, *Profesorul G. Ivănescu. O evocare*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 27-38.

3. Al. Andriescu, *Ultimul manuscris*, în „Cronica”, XXII (1987), nr. 24, p. 6.

4. V. Arvinte, *Profesorul G. Ivănescu la 75 de ani*, în *Omagiu Ivănescu – 75*, p. IX-XIV.

5. V. Arvinte, *G. Ivănescu (1912-1987)*, în AnL – A, XXXI (1986-1987), p. 465-469; și în BulSȘF, 1987, p. 135-139.
6. V. Arvinte, *Lingviști ieșeni de seamă: A. Philippide și G. Ivănescu*, în LL, L (2005), nr. I-II, p. 109-116.
7. Amita Bhose, *Indianistul din Iași*, în ConvLit, XCIV (1988), nr. 4, p. 7.
8. Mircea Borcilă, *Gheorghe Ivănescu (1912-1987)*, în CL, XXXIII (1988), nr. 1, p. 91-92.
9. Lucian Chișu, *Gheorghe Ivănescu*, în „Luceafărul”, XXX (1987), nr. 24, p. 2; publicat și în „Revue roumaine”, XLI (1987), nr. 10, p. 92-95.
10. Codrin Liviu Cuțitaru, *Prima ediție din Istoria limbii române a lui G. Ivănescu* (1980), în ALIL, t. LIII (2013), p.19-23.
11. Crișu Dascălu, *Ultimul erudit*, în AUT, L (2012), p. 49-50.
12. C. Dimitriu, *Cum l-am cunoscut pe profesorul G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 23-25.
13. Cristina Florescu, *G. Ivănescu (1912-1987)*, în AnL – A, XXXIII (1992/1993), p. 303-304.
14. Vasile Frățilă, „*Iașul l-a pierdut, dar l-a câștigat țara*”, în ALIL, t. LIII (2013), p. 123-135.
15. Ion Gheție, *G. Ivănescu (1912-1987)*, în LR, XXXVI (1987), nr. 6, p. 549-551.
16. Maria Iliescu, *O săptămână cu Profesorul G. Ivănescu într-o sesiune științifică itinerantă prin Maramureș*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 13-14.
17. Grigore Ilisei, *Tristețea celei din urmă plecări*, în ConvLit, XCIII (1987), nr. 6, p. 14.
18. Vasile Ioniță, *G. Ivănescu*, în „Semenicul”, XI (1987), p. 27.
19. Ion I. Ionescu, *Prof. dr. doc. Gheorghe Ivănescu (1912-1987)*, în AUI. *Filozofie*, XXXIV (1988), nr. 1, p. 69-70.
20. Iorgu Iordan, *G. Ivănescu la 70 de ani*, în AUI, XXVIII/XXIX (1982/1983), p.1-2.
21. D. Irimia, *Între două scrisori*, în „Cronica”, XXVII (1992), nr. 9, p. 6 [semnate de Eugenio Coseriu către G. Ivănescu (1947) și D. Irimia (1992)].

22. Gavril Istrate, *G. Ivănescu și școala lingvistică ieșeană*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 9-10.
23. Vasile Ișan, *Prestigiul cercetărilor filologice la Universitatea ieșeană*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 15-18.
24. Irena Ivănescu, *Profesorul Gheorghe Ivănescu – tatăl meu*, în AUT, XXXI (1993), p. 222-226.
25. Liviu Leonte, *Un savant „incomod”*, în ConvLit, XCIII (1987), nr. 6, p. 14-15.
26. G. Mihăilă, *Un valoros lingvist*, în RLit, XX (1987), nr. 25, p. 8.
27. Eugen Munteanu, *G. Ivănescu (1912-1987)*, în „Collegium”, III (1987), p. 211-216.
28. Eugen Munteanu, *Ivănescu, omul și intelectualul*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 39-48.
29. Ștefan Munteanu, *Sextil Pușcariu și Gheorghe Ivănescu: două personalități ale lingvisticii românești*, în AUT, XL (2002), p. 11-15.
30. Ileana Oancea, *Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani*, în „Orizont”, XXXIII (1982), nr. 46, p. 4.
31. Ileana Oancea, *Importanța principiilor directe în cercetarea lingvistică: Profesorul G. Ivănescu*, în AUT, L (2012), p. 51-54.
32. Ileana Oancea, *Elogiu spiritului creator: G. Ivănescu*, în ALIL, t. LIII (2013), p. 257-263.
33. Sorin Paliga, *Gh. Ivănescu, indoeuropenistul*, în „Luceafărul”, XXX (1987), nr. 38, p. 7.
34. Carmen-Gabriela Pamfil, Luminița Botoșineanu, *Gheorghe Ivănescu – repere biografice*, în AUT (2012), p. 13-22.
35. Maria Purdela-Sitaru, *Gheorghe Ivănescu (1912-1987)*, în CCS, V (1987), nr. 2, p. 211-213.
36. Titus Raveica, *Odiseea lui Acteon*, în „Cronica”, XXII (1987), nr. 35, p. 6.
37. Marius Sala, *Un moment aniversar*, în ALIL, t. LIII (2013), p.7-8.
38. *Sărbătorirea prof. dr. doc. Gheorghe Ivănescu, m.c. al Academiei Române, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani*, în *Omagiul G. Ivănescu*, p. 3-5.

39. Bogdan C. Simionescu, *Prerocupări filologice academice la Iași*, în ALIL, t, LIII (2013), p. 11-12.

40. Ion Toma, *Gheorghe Ivănescu (1912-1987)*, în SCL, XXXVIII (1987), nr. 6, p. 549-551.

41. Vasile D. Țâra, *Gheorghe Ivănescu (1912-1987)*, în AUT, XXV (1987), p. 114-118.

42. Vasile D. Țâra, *G. Ivănescu, întemeietor de școală lingvistică la Timișoara*, în AUT, L (2012), p. 55-64.

43. Livia Vasiluță, *Ce am învățat de la Profesorul G. Ivănescu ?*, în AUT, L (2012), p. 65-70.

44. Petru Zugun, *G. Ivănescu–75. O scrisoare autobiografică*, în „Cronica”, XXII (1987), nr. 44, p. 6.

VI. SIGLE ȘI ABREVIERI

AA	„Analele Academiei”, Seria a IV-a, București, I (1952) ș.u.
ANICED-B	„Anuarul Institutului de Cercetări Etnologice și Dialectologice. Seria B. 2. Studii și seminarii. <i>Grăiurile – componentă a patrimoniului cultural popular</i> ”, octombrie 1982, București, TBCS, 1983, 479 p.
ALIL	„Anuar de lingvistică și istorie literară”, I (1961) ș.u.
AnL – A	„Anuar de lingvistică și istorie literară”. A. <i>Lingvistică</i> , Iași, I (1950) ș.u.
AUI	„Analele Universității din Iași”, Secțiunea III, e. <i>Lingvistică</i> , I ș.u.
AUS	„Analele Universității «Ștefan cel Mare» Suceava”. Seria <i>Filologie</i> , I (1992) ș.u.
AUT	„Analele Universității din Timișoara”. Seria Științe filologice, I (1963) ș.u.
BIFR	„Buletinul Institutului de Filologie Română «A. Philippide»” I (1934) ș.u.
BulSSF	„Buletinul Societății de Științe Filologice”, I ș.u.
CCS	„Caietul Cercului de studii”, Timișoara, I (1983) ș.u.,
CL	„Cercetări de lingvistică”, I (1956) ș.u.
CNSI	<i>Cărți noi în științele istorice</i> . Referate și recenzii, București, I, 1980 ș.u.
ConvLit	ConvLit, I ș.u.
EA	Editura Academiei
EUI	Editura Universității din Iași
LL	„Limbă și literatură”, I (1955) ș.u.

LR	„Limba română”, I (1952) ș.u.
MMS	„Mitropolia Moldovei și Sucevei”, I (1924) ș.u.
<i>Omagiu Ivănescu</i>	G. <i>Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor și colaboratorilor</i> , Iași, CMUI, 1983, 329 p.
<i>Omagiu Ivănescu</i>	AUT, XXXIII (1987), <i>Omagiu Profesorului dr. doc. G. Ivănescu – membru corespondent al Academiei Române, la a 75-a aniversare</i> , [Iași], [TUI], 1987, XIV + 104 p.
rec.	recenzii
RESE	„Revue des études sud-est européennes”, București, I ș.u.
RLib	„România liberă”, I (1943) ș.u.
RLit	„România literară”, I (1968) ș.u.
RomBooks	<i>Romanian Books</i> . Quarterly Magazine brought out in English, French, German and Russian by the Publishing Centre, Bucharest, I (1974), ș.u.
SAO	„Studia et acta orientalia”, București, I (1962) ș.u.
SCD	„Studii și cercetări dialectale”
SC Șt.	„Studii și cercetări științifice”. <i>Filologie</i> , Iași, I (1950) ș.u.
SCL	„Studii și cercetări lingvistice”, I (1950)
StArt	<i>Studii și articole</i> . Seria A. <i>Filologie. Pedagogie. Științe istorice</i> . Coord.: Gheorghe Pop, Baia Mare, 1981
TribRom	„Tribuna României”, București, I (1972) ș.u.
TUI	Tipografia Universității din Iași
TUT	Tipografia Universității din Timișoara

Lista lucrărilor publicate și a celor nepublicate, dar redactate parțial, ilustrează irefutabil imensul efort de informare, de cunoaștere și de creație depus de profesorul G. Ivănescu de-a lungul unei vieți dedicate, cu prioritate absolută, cercetării științifice.

Vasta și variata sa operă, elaborată în condiții și în timpuri nu într-un totuș prierlnice¹⁷, îl așază în galeria personalităților determinative pentru evoluția științelor umaniste. Deocamdată, această opinie este împărțită, fără nicio rezervă, mai cu seamă de foștii săi elevi de la Iași și de la Timișoara, care văd în el o „personalitate renașcentistă”, care îi îndemna „la o cunoaștere cât mai amplă și cât mai profundă, luminată neapărat de o idee teoretică”¹⁸.

¹⁷ Ne referim la faptul că profesorul G. Ivănescu nu vedea cu ochiul drept încă din copilărie, când a fost rănit de un prieten de joacă, și, desigur, la perioada 1952-1962, când, fiind exclus din Universitate, a fost marginalizat și de o parte a lumii științifice românești.

¹⁸ Heana Oancea, *Importanța principiilor directoare în cercetarea lingvistică: Profesorul G. Ivănescu*, în AUT, L (2012), p. 52.